

AHMET ATİLLÂ ŞENTÜRK

OSMANLI ŞİİRİ KILAVUZU

5

GABGAB - GÜZELLİK

dünbugün
yarın

OSEDAM

OSMANLI EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir. DBY okurları için özel olarak oluşturulmuŐtur.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Ahmet Atillâ Şentürk, Osmanlı Şiiri Kılavuzu

İstanbul : DBY Yayınları, 2021

ISBN 978-605-4635-71-9 (takım) 978-625-7471-49-7 (cilt 5) Ebat: 21,6 x 27,9 cm 512 s.

1- Edebiyat 2- Eski Türk Edebiyatı 3- Divan Şiiri 4- Türk Kültürü 5- Ottoman Poetry

KISALTMALAR

AAEM	=	Abdülbâkî Ârif Efendi, <i>Mirâc-nâme</i> , Metin Akar
ABSB	=	Azbî Baba, <i>Dîvân</i> , Sibel Bayram
ACHA	=	Ahmedî, <i>Cemşid ü Hurşid</i> , Mehmet Akalın
ACMH	=	Abdî, <i>Câmasb-nâme</i> , Müjgân Çakır-Hanife Koncu
AÇDF	=	Âşık Çelebi, <i>Dîvân</i> , Filiz Kılıç
AÇHN	=	Abdülvâsî Çelebi, <i>Halil-nâme</i> , Ayhan Gültaş
AÇMŞ	=	Âşık Çelebi, <i>Meşâ'irü's-şu'arâ</i> , G. M. Meredith-Owens
AÇRT	=	Ahmed Çelebi, <i>Ravzatü't-tevhid</i> , Mertol Tulum
ADAA	=	Âkif, <i>Dîvân</i> , Aysel Admış
ADAD	=	Azîm, <i>Dîvân</i> , Abuzer Dönmez
ADBK	=	Arşî, <i>Dîvân</i> , Bahaettin Kahraman
ADÇN	=	Ahmed-i Dâ'î, <i>Çeng-nâme</i> , Gönül Tekin
ADFS	=	Âlî, <i>Dîvân</i> , Fatih Sona
ADFT	=	Âgehî, <i>Dîvân</i> , (<i>Ta'vîzü'l-âşıkîn</i>), Feridun Tekin
ADHK	=	Askerî, <i>Dîvân</i> , Halil Karagöz
ADMA	=	Antepli Aynî, <i>Dîvân</i> , Mehmet Arslan
ADMC	=	Amrî, <i>Dîvân</i> , Mehmed Çavuşoğlu
ADMK	=	Âhî, <i>Dîvân</i> , Mehmet Ali Tanyeri-Mustafa Kaçalın
ADMN	=	Avnî, <i>Dîvân</i> , Muhammet Nur Doğan
ADMÖ	=	Ahmed-i Dâ'î, <i>Dîvân</i> , Mehmet Özmen
ADNB	=	Aşkî, <i>Dîvân</i> , Ahmet Atillâ Şentürk-Nurcan Boşdurmaz
ADNS	=	Âhî, <i>Dîvân</i> , Necati Sungur
ADOK	=	Adnî, <i>Dîvân</i> , Osman Kufacı
ADÖC	=	Âsaf, <i>Dîvân</i> , Ömür Ceylan
ADÖÖ	=	Aczî, <i>Dîvân</i> , Öznur Özgönül
ADŞA	=	Âgâh, <i>Dîvân</i> , Şerife Akpınar
ADYA	=	Ahmedî, <i>Dîvân</i> , Yaşar Akdoğan
ADYB	=	Adlî, <i>Dîvân</i> , Yavuz Bayram

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür **Yayın Koordinatörü:** İsmet İpek **Editör:** Seda Kurt **Tashihler:** Bedriye Gülay Açar, İsmet İpek, Nihat Özyılmaz **Kapak düzeni:** Sercan Arslan **Sayfa düzeni:** DBY Ajans **Kapak tasarımı:** Ferah Bahar Şentürk **Baskı/cilt:** Step Ajans Matbaacılık (Sertifika No: 45522) **1. Baskı:** Aralık 2021. **DBY YAYINLARI** Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4 Çağaloğlu - Fatih / İstanbul (Sertifika No: 52315) Tel.: +90 212 526 98 06 www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

© 2021, AHMET ATILLÂ ŞENTÜRK © 2021, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım veya araştırma amaçlı yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

OSEDAM Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi “**DBY YAYINLARI**”nın bir markasıdır.

AFEM	=	Ahmed Fakih, <i>Kitâbu Evsâfi Mesâcidi 'ş-Şerîfe</i> , Hasibe Mazioğlu
AGKN	=	Abdurrahman Gubârî, <i>Ka'be-nâme</i> , Özay Karadağ
AGMH	=	Abdurrahmân Gubârî, <i>Menâsik-i Hac</i> , Âmine Gül
AGNM	=	Abdî, <i>Gül ü Nevruz</i> , Mehmet Altunmeral
AGYZ	=	Abdurrahmân Gubârî <i>Yûsuf ü Züleyha</i> , Hasan Aktaş
AHBK	=	Azmî-zâde Haletî, <i>Dîvân</i> , Bayram Ali Kaya
AHDR	=	Ayıntablî Hâfîz, <i>Dîvân</i> , Rabia Derya Tuyan
AHPA	=	Molla 'Aşkî, <i>Heft Peyker</i> , Aslı Aytaç
AİNH	=	Âzerî İbrâhîm Çelebi, <i>Nakş-i Hayâl</i> , Remzi Baykaldı
AİYA	=	Ahmedî, <i>İskender-nâme</i> , Yaşar Akdoğan
AKMD	=	Alaşehirli Kadî Muhammed, <i>Dîvân</i> , Haluk Aydın
AMHD	=	Azîz Mahmûd Hüdâyî, <i>Dîvân</i> , Mustafa Tatçı-Musa Yıldız
AMNA	=	Ârif, <i>Mevlid-i Nebî</i> , Abdurrahim Elveren
AMNE	=	Ârif, <i>Mi'râc-nâme</i> , Abdurrahim Elveren
AMŞG	=	Antakyalı Mustafa Şehdî, <i>Gazeller</i> , Bahir Selçuk-İ. Halil Tuğluk
ANDŞ	=	Ali Nihad Tarlan, <i>Dîvân Şiiri</i>
APDA	=	Ahmed Paşa, <i>Dîvân</i> , Ali Nihad Tarlan
ARHŞ	=	Ahmed-i Rıdvân, <i>Hüsrev ü Şîrin</i> , Orhan Kemâl Tavukçu
ARNY	=	Ahmed-i Rıdvân, <i>Rıdvâniyye</i> , Nebi Yılmaz
ASAB	=	Adanalı Sürûrî, <i>Dîvân</i> , Atillâ Batur
ASDM	=	Ârif Süleymân, <i>Dîvân</i> , Mustafa Tankuş
AŞSE	=	Âsafî Dal Mehmed Çelebi, <i>Şecâat-nâme</i> , Süleyman Eroğlu
ATHM	=	Avnî, <i>Tuhfetü'l-hükkâm</i> , Mehmet Kırbıyık
ATVÖ	=	Abdürrahîm Tırsî, <i>Dîvân</i> , Vildan Özmen
AVNM	=	Ârif, <i>Vefâtü'n-nebî</i> , Abdurrahim Elveren
AYZA	=	Ahmedî, <i>Yûsuf ü Züleyhâ</i> , Ali İhsan Yapıcı
BBMK	=	Fuzûlî, <i>Beng ü Bâde</i> , Mustafa Kaçalın
BDBS	=	Bâlî, <i>Dîvân</i> , Betül Sinan
BDFB	=	Beyânî, <i>Dîvân</i> , Fatih Başpınar
BDGD	=	Yenişehirli Belîg, <i>Dîvân</i> , H. Gamze Demirel
BDMT	=	Behrî, <i>Dîvân</i> , Muhittin Turan
BDMY	=	Bâlî, <i>Dîvân</i> , Muhammed Yaşar
BDSK	=	Bâkî, <i>Dîvân</i> , Sabahattin Küçük
BDYA	=	Behiştî, <i>Dîvân</i> , Yaşar Aydemir
BEDM	=	Bağdatlı Es'ad, <i>Dîvân</i> , Mehmed Said Araltı
BHBE	=	Behiştî, <i>Heşt Behişt</i> , Emine Yeniterzi
BİBA	=	Behiştî, <i>İskender-nâme</i> , Bünyamin Ayçiçeği
BİBD	=	Beylikçi İzzet Beğ, <i>Dîvân</i> , Fatma Meliha Şen

BİDM	=	Bursalı İffet, <i>Dîvân</i> , Mehmet Arslan
BLMZ	=	Behiştî, <i>Leylâ ve Mecnûn</i> , Zeynelabidin Aygün
BMHİ	=	Bursalı Muhyiddîn Halife, <i>İbret-nâme</i> , Ramadan Doğan
BMMA	=	Behiştî, <i>Mihr ü Müşteri</i> , Arzu Polat
BRDC	=	Bağdatlı Rûhî, <i>Dîvân</i> , Coşkun Ak
BRDF	=	Bursalı Rahmî, <i>Dîvân</i> , Fatih Tıgılı
BRME	=	Bursalı Rahmî, <i>Dîvân</i> , Mustafa Erdoğan
BSDM	=	Bosnalı Sâmî'î, <i>Dîvân</i> , Mustafa Sefa Çakır
BSHP	=	Behiştî Sinan Çelebi, <i>Heft-peyker</i> , Şener Demirel
BSTK	=	Bosnalı Sâbit, <i>Dîvân</i> , Turgut Karacan
BŞDG	=	Bitlisli Şükrî, <i>Dîvân</i> , Güler Doğan Averbek
BTBG	=	Bosnalı Tâlib, <i>Dîvân</i> , Banu Gezer Şahin
BTME	=	Bursalı Tâlib, <i>Dîvân</i> , Melike Erdem
CÇHN	=	Ca'fer Çelebi <i>Heves-nâme</i> , Hivren Demir-Hakan Atay
CDAA	=	Celîlî, <i>Dîvân</i> , Arzu Atik
CDBK	=	Cem'î, <i>Dîvân</i> , Birgül Koparan
CDCO	=	Cinânî, <i>Dîvân</i> , Cihan Okuyucu
CDÇD	=	Cemâlî, <i>Dîvân</i> , Çetin Derdiyok
CDHA	=	Cevrî, <i>Dîvân</i> , Hüseyin Ayan
CDHE	=	Cem Sultan, <i>Dîvân</i> , Halil Ersoylu
CDNÖ	=	Cem Sultan, <i>Dîvân</i> , Nihat Özyılmaz
CDTG	=	Cemîlî, <i>Dîvân</i> , Tülay Gençtürk
CDYA	=	Cesârî, <i>Dîvân</i> , Yasemin Akkuş
CHHH	=	Cemâlî, <i>Hümâ ve Hümâyûn</i> , Osman Horata
CKMÖ	=	Cinânî, <i>Cilâü'l-kulûb</i> , Mustafa Özkan
CMSY	=	Cismî, <i>Mevlid</i> , Sadık Yazar
CSCA	=	Cem Sultan, <i>Cemşid ü Hurşid</i> , Adnan İnce
CSCH	=	Cem Sultan, <i>Cemşid ü Hurşid</i> , Münevver Okur Meriç
CSLM	=	Celâl-zâde Sâlih Çelebi, <i>Leylâ vü Mecnûn</i> , Rıfat Kütük
CZŞÇ	=	Celâl-zâde Sâlih Çelebi, <i>Dîvân</i> , Mehmet Tosunbaş
ÇDHA	=	Çâkerî, <i>Dîvân</i> , Hatice Aynur
ÇĞİH	=	Vuslatî Âlî Beğ <i>Çehrin Gazavât-nâmesi</i> , İ. H. Aksoyak-Mustafa İsen
ÇİAE	=	Çankırlı İbrahim, <i>Dîvân</i> , Abdullah Eren
ÇZRD	=	Çeşmî-zâde Reşid, <i>Dîvân</i> , Mustafa Uluocak
ÇZŞD	=	Çuhadar-Zâde Şâkir, <i>Dîvân</i> , Fatma Dikbaş
DAYZ	=	Diyârbekirli Ahmed-i Mürşid, <i>Yûsuf ü Züleyhâ</i> , İdris Kadioğlu
DDMY	=	Defterî, <i>Dîvân</i> , Muhammed Önder-Yıldız Karataş
DEBA	=	Enverî, <i>Düstûr-nâme</i> , Betül Ademler

DGİA	=	<i>Dâstân-i Gazavât-i İmâm Ali</i> , Ali Oktan Akraz
DHAK	=	Hayrî, <i>Dîvân</i> , Ayşegül Kara
DHPD	=	Diyârbekirli İbrâhîm Hafîd Paşa, <i>Dîvân</i> , Metin Erduran
DKSA	=	<i>Dîvân-i Külliyyât-i Seyyid-i Âlem</i> , İsmail Gürûnî
DLGK	=	Le'âlî, <i>Dîvân</i> , Gülçiçek Korkut
DÖRD	=	Dede Ömer Rûşenî, <i>Dîvân</i> , Orhan Kemal Tavukçu
DSPD	=	Diyârbekirli Sa'îd Paşa, <i>Dîvân</i> , Kenan Erdoğan
DŞDA	=	<i>Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler</i> , M. Ali Tanyeri
DŞDM	=	Dervîş Şemsî, <i>Deh Murg</i> , İdris Güven Kaya
DŞSY	=	Şerîfî, <i>Dîvân</i> , Sadık Yazar
DTBS	=	<i>Dîvân-i Türki-i Basît</i> , Savaş Turgut
DUBÇ	=	Derzî-zâde Ulvî, <i>Dîvân</i> , Büşra Çelik
DUIÇ	=	Derzî-zâde Ulvî, <i>Dîvân</i> , İsmail Çetin
DZAD	=	Dukakin-zâde Ahmed, <i>Dîvân</i> , Hüseyin Süzen
EBDİ	=	Es'ad-i Bağdâdî, <i>Dîvân</i> , İdris Kadıoğlu
ECES	=	Ebubekir Celâlî, <i>Dîvân</i> , Erdem Sarıkaya
EÇSN	=	Evliya Çelebi, <i>Seyahat-nâme</i> , Dankoff, Kahraman, Dağlı v.d.
EDFS	=	Edhemî, <i>Dîvân</i> , Fırat Sevinç
EDGD	=	Eşref Paşa, <i>Dîvân</i> , Gülçin Tanrıbuyurdu
EDHK	=	Esrar Dede, <i>Dîvân</i> , Hasan Ali Kasır
EDMN	=	Esad, <i>Dîvân</i> , Muhammet Nur Doğan
EDYS	=	Emrî, <i>Dîvân</i> , M. A. Yekta Saraç
EDYZ	=	Erzurumlu Darîr <i>Yûsuf ü Züleyhâ</i> , Leyla Karahan
EFTD	=	Edirmeli Fâiz, <i>Dîvân</i> , Tarık Emir
EGŞD	=	Edirmeli Güftî <i>Şâh ü Dervîş</i> , Murat Umut İnan
EHKC	=	Eğirdirli H. Kemal <i>Câmi 'ü 'n-nezâir</i> , Yasemin Ertek Morkoç
EHYD	=	Enderunlu Hasan Yaver, <i>Dîvân</i> , Kaplan Üstüner
ENDS	=	Edirmeli Nazmî, <i>Dîvân</i> , Sibel Üst
ENDV	=	Enderunlu Vâsîf, <i>Dîvân</i> , Rahşan Gürel
ENMN	=	Edirmeli Nazmî <i>Mecma 'ü 'n-nezâir</i> , M. Fatih Köksal
ERYA	=	Edincikli Ravzî, <i>Dîvân</i> , Yaşar Aydemir
EŞLM	=	Edirmeli Şâhidî, <i>Leylâ vü Mecnûn</i> , Nazire Erbay
ETEM	=	Ahmet Talat Onay, <i>Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar</i>
ETTG	=	<i>Eski Türkiye Türkçesi Grameri</i> , Faruk Kadri Timurtaş
EYGD	=	Erbillî Âmâ Yûsuf Garîbî, <i>Dîvân</i> , Erhan Tosun
EZMM	=	Erzurumlu Zihnî, <i>Dîvân</i> , Muhsin Macit
FADD	=	Fasîh Ahmed Dede, <i>Dîvân</i> , Mustafa Çıpan
FAND	=	Fânî, <i>Dîvân</i> , Abdülkadir Kayhan

FDAK	=	Figânî, <i>Dîvân</i> , Abdülkadir Karahan
FDAT	=	Fütûhî, <i>Dîvân</i> , Dursun Ali Tökel
FDAY	=	Fenâyî, <i>Dîvân</i> , Alim Yıldız
FDBÇ	=	Fedâyî, <i>Dîvân</i> , Bilal Çakıcı
FDES	=	Fakîh, <i>Dîvân</i> , Ercan Sünger
FDFÇ	=	Fevzî, <i>Dîvân</i> , Fazilet Çöplüoğlu
FDHG	=	Fasîhî, <i>Dîvân</i> , Haluk Gökçalp
FDİŞ	=	Fedâî, <i>Dîvân</i> , İsmet Şanlı
FDKA	=	Fuzûlî, <i>Dîvân</i> , Kenan Akyüz, Sedit Yüksel v.d
FDKŞ	=	Feridûn, <i>Dîvân</i> , Kadriye Şimşek
FDMA	=	Bosnalı Fâzıl, <i>Dîvân</i> , Mehmet Akif Duman
FDME	=	Fatin, <i>Dîvân</i> , Mehtap Erdoğan
FDMU	=	Fedâyî, <i>Dîvân</i> , Mustafa Urhan
FDND	=	Fevzî, <i>Dîvân</i> , Nilgün Dođramacı
FDYK	=	Fevzî, <i>Dîvân</i> , Yunus Kaplan
FDYŞ	=	Abdullah Ferdî, <i>Dîvân</i> , Yılmaz Şentürk
FHŞA	=	Firâkî, <i>Hüsrev ü Şîrîn</i> , Asuman Bayram
FHŞB	=	Fahrî, <i>Hüsrev ü Şîrîn</i> , Barbara Flemming
FHŞÖ	=	Fahrî, <i>Hüsrev ü Şîrîn</i> , Özlem Güneş
FKDM	=	Feyzî-i Kefevî, <i>Dîvân</i> , Muvaffak Eflatun
FLMN	=	Fuzûlî, <i>Leylâ ve Mecnûn</i> , Muhammet Nur Doğan
FMDF	=	Fâik Mahmûd, <i>Dîvân</i> , Fatma Koçak
FÖHB	=	Fâik Ömer Efendi, <i>Dîvân</i> , Hande Büyükkaya
FPAY	=	Ferhad Paşa, <i>Dîvân</i> , Ali Yıldız
FPFN	=	Ferhad Paşa, <i>Dîvân</i> , Fatih Nacar
FRİB	=	İsmâil Hakkı Bursevî, <i>Ferâhü 'r-rûh</i> , Murat Karavelioğlu
FRKN	=	Firdevsî-i Rûmî, <i>Kutb-nâme</i> , İbrahim Olgun-İsmet Parmaksızoğlu
FŞKE	=	<i>Fâti'h'in Şiirleri</i> , Kemal Edib Kürkçüoğlu
FVBH	=	Filibeli Vecdî, <i>Dîvân</i> , Bahir Selçuk-Hasan Kavruk
GADK	=	Giritli 'Aşkî, <i>Dîvân</i> , Kadir Alper
GAKA	=	Gelibolulu Âlî, <i>Dîvân</i> . (<i>Varîdâtü 'l-enîka</i>), Kudret Altun
GAMM	=	Gelibolulu Âlî, <i>Mîhr ü Mâh</i> , Ahmet İçli
GARS	=	Gelibolulu Âlî, <i>Riyâzî's-sâlikîn</i> , İ. Hakkı Aksoyak
GATU	=	Gelibolulu Âlî, <i>Tuhfetü 'l-'uşşâk</i> , İ. Hakkı Aksoyak
GBDM	=	Gül Baba (Misâlî), <i>Dîvân</i> , Mehmet Dede
GDAT	=	Garîbî, <i>Dîvân</i> , Vedat Ali Tok
GDFB	=	Garâmî, <i>Dîvân</i> , Fatih Başpınar
GDMB	=	Günehkâr, <i>Dîvân</i> , Murat Bilge

GDSK = Said Giray, *Dîvân*, Saadet Karaköse
GKME = Gedizli Kabûlî, *Dîvân*, Mustafa Erdoğan
GMDA = Gelibolulu Âlî, *Dîvânlar*, İsmail Hakkı Aksoyak
GMTK = Gülşehrî, *Mantuku't-tayr*, Kemal Yavuz
GNKY = Âşık Paşa, *Garîb-nâme*, Kemal Yavuz
GNMÖ = *Gazavât-nâme-i Midilli*, Ömer Özkan
GNNK = Ganî-zâde Nâdirî, *Dîvân*, Numan Külekçi
GNŞN = Ganî-zâde Nâdirî *Şeh-nâme*, Numan Külekçi
GPNM = Güvâhî, *Pend-nâme*, Mehmet Hengirmen
GSDN = Gelibolulu Sürûrî, *Dîvân*, Niyazi Ünver
GSÖK = Gülşen-i Saruhânî, *Dîvân*, Özlem Kulat
GZGM = Gelibolulu Za'îfî *Gazavât-ı Sultân Murâd* Mehmet Sarı
HAHB = Hersekli Ârif Hikmet Beğ, *Dîvân*, Hacı Ali Şahin
HAPD = Hâfiz Ahmed Paşa, *Dîvân*, Adem Uysal
HATS = Hersekli Ârif Hikmet Beğ, *Dîvân*, Tevfik Sütçü
HBDA = Hayali Beğ, *Dîvân*, Ali Nihad Tarlan
HBDT = Hüseyin Baykara, *Dîvân*, Talip Yıldırım
HCDM = Hulûsî-i Celvetî, *Dîvân*, Müslüm Yılmaz
HCHŞ = Bursalı Celîlî *Hüsrev ü Şîrîn*, Şevkiye Kazan
HÇİS = Hidâyet Çelebi, *Dîvân*, İbrahim Sona
HDAA = Hâmî, *Dîvân*, Âdem Altay
HDAE = Hikmetî, *Dîvân*, Aysel Eğri
HDAŞ = Ali Handî, *Dîvân*, Ayten Şenyurt
HDYB = Hilâlî, *Dîvân*, Bahri Yağmur
HDCA = Hanîf İbrâhîm, *Dîvân*, Cemal Aksu
HDEB = Hakîkî, *Dîvân*, Erdoğan Boz
HDES = Hâşimî, *Dîvân*, Engin Selçuk
HDFD = Handânî, *Dîvân*, Funda Dalbudak
HDGK = Hafîd, *Dîvân*, Gülmedine Koç Acar
HDHG = Hâzık, *Dîvân*, Hüseyin Güftâ
HDHÜ = Hafîd, *Dîvân*, Hacer Ünal
HDİŞ = Hilâlî, *Dîvân*, İsmet Şanlı
HDMÇ = Hayreti, *Dîvân*, Mehmed Çavuşoğlu
HDMK = Hüdâyî-i Kadîm, *Dîvân*, Mustafa Kaçalın
HDMÖ = Handânî, *Dîvân*, Murat Öztürk
HDÖÖ = Handî, *Dîvân*, Ömer Özkan
HDÖZ = Hecrî, *Dîvân*, Ömer Zülfe
HDŞÖ = Hafîd, *Dîvân*, Şenay Özkan

HDŞS = Sûdî-i Bosnavî, *Şerh-i Dîvân-i Hâfiz*, Sibel Özer
HDZV = Hevâyî, *Dîvân*, Zehra Vildan Çakır
HECM = Halebli Edîb, *Dîvân*, Cafer Mum
HEÇD = Hâlet Efendi, *Dîvân*, İbrahim Çetin Derdiyok
HELD = Helâkî, *Dîvân*, Mehmed Çavuşoğlu
HFNO = Halilî, *Firkat-nâme*, Orhan Kemal Tavukçu
HHAE = Hamdullah Hamdî, *Dîvân*, Ali Emre Özyıldırım
HHKÇ = Hamdullah Hamdî, *Kıyâfet-nâme*, Çiğdem Uslu
HHLM = Hamdullah Hamdî, *Leylâ vü Mecnûn*, Güler Doğan Averbek
HHTU = Hamdullah Hamdî, *Tuhfetü'l-'uşşâk*, Mustafa Güneş
HHYZ = Hamdullah Hamdî, *Yûsuf ve Zeliha*, Zehra Öztürk
HKHA = *Haşmet Külliyyatı*, İsmail Hakkı Aksoyak
HKMD = Hüdâyî-i Kadîm, *Dîvân*, Mehmet Demiralay
HMED = Hakîm Mehmed Efendi, *Dîvân*, Mehmet Çakırçı
HMNB = Hisâlî *Metâliü'n-nezâir*, Bilge Kaya
HMVS = Hâşimî, *Mihr ü Vefâ*, Sâlih Uçak
HNAŞ = İbrâhim b. Balı, *Hikmet-nâme* Ali Şeylan
HNİB = İbrâhim b. Balı, *Hikmet-nâme* Mustafa Altun
HNMK = Nâbî, *Hayriyye*, Mahmut Kaplan
HNSY = Hevâyî, *Nazîre Dîvân*, Sinan Yıldırım
HRDN = Harputlu Rahmî, *Dîvân*, Naci Onur
HSDB = *Hasbihâl-i Sâfi*, Dilek Batislam
HŞKD = Harîmî (Şehzâde Korkud), *Dîvân*, Öykü Akın
HŞSD = *Hafî'nin Şiirleri*, Sedanur Dinçer
HTAO = Hadîdî, *Tevârih-i Âl-i 'Osmân (1299-1523)*, Necdet Öztürk
HTYZ = Hatâyî-i Tebrizî, *Yûsuf ü Züleyha*, Recep Demir
HZMS = Hafî, *Zâdü'l-me'âd*, Secaattin Tural
İAME = *İslâm Ansiklopedisi*, Millî Eğitim Bakanlığı
İAPD = İzzet Ali Paşa, *Dîvân*, İrfan Aypay
İAPF = İzzet Ali Paşa, *Dîvân*, Fatma Sabiha Kutlar
İÇAY = Üsküplü İshâk Çelebi, *Dîvân*, Ali Yıldırım
İDBÇ = İlmî, *Dîvân*, Bekir Çetinkaya
İDTS = İsmetî, *Dîvân*, Tülay Söğüt
İMHA = İslâmî, *Mesnevî*, İsmail Hakkı Aksoyak
İTİC = İntizâmî, *Tuhfetü'l-ihvân*, Cihan Okuyucu Sadık Yazar
KADA = Karamanlı Aynî, *Dîvân*, Ahmet Mermer
KBME = Kadı Bürhâneddîn, *Dîvân*, Muharrem Ergin
KBMK = Yusuf Has Hâcib, *Kutadgu Bilig*, Mustafa Kaçalın

KBÖF = Ömer Fuâdî, *Kitâb-i Bülbüliyye*, İlyas Yazar
KCHŞ = Karakoyunlu Cihan Şâh Hakîkî, *Dîvân*, Muhsin Macit
KDAÇ = Kelîm, *Dîvân*, Ahmet Çelen
KDAY = Kâmî, *Dîvân*, Ali Yıldırım
KDİY = Tokatlı Kânî, *Dîvân*, İlyas Yazar
KDMA = Kâmî, *Dîvân*, Mustafa Uğurlu Arslan
KDMÇ = Kavsi, *Dîvân*, Mümine Çakır
KDME = Tokatlı Kânî, *Dîvân*, Muhittin Eliaçık
KDMK = Kelâmî, *Dîvân*, Mustafa Karlıtepe
KDMU = Kâimî, *Dîvân*, Mehmet Uğur Aydın
KDSK = Kâdî, *Dîvân*, Serdar Kayalar
KFLM = Kâf-zâde Fâizî, *Leylâ vü Mecnûn*, Fatih Elçi
KFMÖ = Kara Fazlî, *Dîvân*, Mustafa Özkat
KFNF = Kıvâmî, *Fetih-nâme*, Franz Babinger
KİMD = Keçeci-zâde ‘İzzet Molla, *Dîvân*, Ömür Ceylan-Ozan Yılmaz
KMAK = *Mecmû’a*, Ahmet Kavaklıyazı
KMMD = Kıyâsî, *Mihr ü Mâh*, Dilek Aksoylu
KNDH = Karamanlı Nizâmî, *Dîvân*, Haluk İpekten
KPYZ = Kemâl Paşa-zâde, *Yûsuf ü Züleyhâ*, Mustafa Demirel
KPZD = Kemâl Paşa-zâde, *Dîvân*, Mustafa Demirel
KRDS = Rahmî (Kırıklı), *Dîvân*, Sevgi Elmas
KRPD = Koca Râgıb Paşa, *Dîvân*, Hüseyin Yorulmaz
KŞHD = *Kabûlî’nin Şiirleri*, Hidayet Duyar
KÜDR = Kemâl-i Ümmî, *Dîvân*, Ramazan Sarıçiçek
KÜSB = Kemal-i Ümmî, *Dîvân*, Sefa Balbaba
KZFD = Kâf-zâde Fâizî, *Dîvân*, H. İbrahim Okatan
KZMÇ = *Kasâid-i Zâtî*, Mehmed Çavuşoğlu
KZMS = Kâtib-zâde Mustafa Sâkib, *Dîvân*, Mehmet Kırbıyık
LÇFN = Lâmi‘î Çelebi, *Ferhad-nâme*, Hasan Ali Esir
LÇSA = Lâmi‘î Çelebi, *Salamân ü Absâl*, Erdoğan Uludağ
LÇVR = Lâmi‘î Çelebi, *Veys ü Râmîn*, Fatma Zehra Kavukçu
LDİK = Lebîb-i Âmidî, *Dîvân*, İdris Kadioğlu
LDKS = Livâyî, *Dîvân*, Köksal Seyhan
LDOK = Lebîb, *Dîvân*, Orhan Kurtoğlu
LGDA = Leskofçalı Galib, *Dîvân*, Ahmet Hamit Yıldız
LGSS = Levhî, *Gazavât-nâme-i Sultân Süleymân*, Ayşe Tuba Tokay
LHDM = Leylâ Hanım, *Dîvân*, Mehmet Arslan
LHED = Lâmekânî Hüseyin Efendi, *Dîvân*, Halil İbrahim Tuğluk

LHLM = Lârendeli Hamdî, *Leylâ ve Mecnûn*, Belal Saber
MABD = Muhyiddîn Abdâl, *Dîvân*, Bayram Durbilmez
MASM = Muhibbü’l-Âmidî, *Dîvân*, Süha Mintaka
MCDM = Manastırlı Celâlî, *Dîvân*, Murat Güneş
MCKH = Manastırlı Celâlî, *Kitâb-i Hüsn-i Yûsuf*, Burcu Patan
MCMN = Manısalı Câmî, *Muhabbet-nâme*, Esat Harmancı
MCVA = Manısalı Câmî, *Vâmuk ü Azrâ*, Selami Ece
MÇHN = Muhyiddîn Çelebî, *Hızır-nâme*, Zehra Alay
MÇVG = Mustafa Çelebi, *Varka ve Gülşâh*, Ayşe Yıldız
MDAM = Mezâkî, *Dîvân*, Ahmet Mermer
MDAT = Muhîti, *Dîvân*, Abdullah Tataroğlu
MDCA = Muhibbî, *Dîvân*, Coşkun Ak
MDEA = Meâlî, *Dîvân*, Edith Gülçin Ambros
MDEE = Münîrî, *Dîvân*, Ersen Ersoy
MDEG = Mislî, *Dîvân*, Emrah Gökçe
MDEY = Müslimî, *Dîvân*, Enes Yıldız
MDGK = Mekkî, *Dîvân*, Gürcan Karapanlı
MDGT = Mu’îdî, *Dîvân*, Gülçin Tanrıbuyurdu
MDKY = Muhibbî, *Dîvân*, Kemal Yavuz-Orhan Yavuz
MDMA = Muhyî (Fenârî-zâde), *Dîvân*, Mustafa Arslan
MDMM = Mesihî, *Dîvân*, Mine Mengi
MDNK = Müdâmî (Kefeli), *Dîvân*, Nilüfer Kol
MDNS = Medhî, *Dîvân*, Nezihe Seyhan
MDÖŞ = Meylî, *Dîvân*, Özer Şenödeyici, Ahmet Akdağ
MDSK = Antakyalı Münîf, *Dîvân*, Sabahattin Küçük
MDŞD = Mânî, *Dîvân*, Şener Demirel
MDYA = Meşhûrî, *Dîvân*, Yaşar Aydemir-Halil Çeltik
MDZT = Ahmed Müsellem, *Dîvân*, Zafer Topak
MEAE = *Mecmû’a-i Eş’âr*, Arzu Erpik
MEDC = Mürekkeççi Enverî, *Dîvân*, Cemal Kurnaz-Mustafa Tatçı.
MEGP = Mustafa Efendi, *Gülşen-i Pend*, Mehmet Sait Çalka
MEMK = *Mecmû’a-i Eş’âr*, Muhammet Karaman
MEMP = *Mecmû’a-i Eş’âr*, Mehmet Pektaş
MESŞ = *Mecmû’a-i Eş’âr*, Sezgin Şirin
MEZÖ = *Mecmû’a-i Eş’âr*, Zehra Öztürk
MGAE = *Mecdî Mehmed Efendi’nin Gazelleri*, Ayşe Derya Eskimen
MHDM = Mihrî Hatun, *Dîvân*, Mehmet Arslan
MHDS = Mihrî Hatun, *Dîvân*, Sadık Armutlu

MHED	=	Mehmed Hâlis Efendi, <i>Dîvân</i> , Muammer Atıcı
MINS	=	Mehmed, <i>Işk-nâme</i> , Sedir Yüksel
MKAE	=	Keçeci-zâde İzzet Molla, <i>Mihnet-keşân</i> , Ali Emre Özyıldırım
MKAK	=	Mustafa Keskin b. Osman, <i>Manzûme-i Keskin</i> , Atabey Kılıç
MKGS	=	<i>Mecmû'a-i Kasâid ve Gazeliyyât</i> , Sait Yilter
MKMA	=	<i>Manzûm Kitâb-ı Mesnevî-i Ahmed</i> , Şaban Şahinbay
MKTM	=	<i>Mecmû'a-i Kasâid-i Türkiyye</i> , Murat Karavelioğlu
MLMZ	=	<i>Mu'ammâ ve Lügaz Mecmû'ası</i> , Zuhâl Yener
MMAK	=	Şeyh Baba Yûsuf-ı Sivrihisârî, <i>Mevhûb-i Mahbûb</i> , Ahmet Kartal
MMBK	=	İbrahim Efendi, <i>Müfid ü Muhtasar</i> , Bilal Kemikli
MMMK	=	Mu'înî, <i>Mesnevî-i Murâdiye</i> , Kemal Yavuz
MMSN	=	Münîrî, <i>Siyer-i Nebî</i> , Ümran Ay
MNAK	=	Mirzâ-zâde Neylî, <i>Dîvân</i> , Atabey Kılıç
MNCB	=	<i>Muhibbî'ye Nazîreler</i> , Cemal Bayak
MNEH	=	Ârif, <i>Mi'râc-i Nebî</i> , Enver Hacıhaliloğlu
MNHD	=	<i>Mi'râc-nâme</i> , Hayati Develi
MNMC	=	Ömer b. Mezîd <i>Mecmû'a-i Nezâir</i> , Mustafa Canpolat
MNMD	=	<i>Mi'râc-nâme-i İbrahim Beg</i> , Musa Duman
MNMT	=	Niyâzî, <i>Mansûr-nâme</i> , Mustafa Tatçı
MNÖG	=	<i>Ma'zeret-nâme</i> , Özlem Güneş
MNPD	=	Mahmud Nedim Paşa, <i>Dîvân</i> , M. Akif Kürkçüoğlu
MPEB	=	Muvakkit-zâde Pertev, <i>Dîvân</i> , Ekrem Bektaş
MPRA	=	Mürîdî, <i>Pend-i Ricâl</i> , Atabey Kılıç
MŞED	=	Mehmed Şerîf Efendi, <i>Dîvân</i> , Ömer Gökhan Yağcı
MŞHA	=	Mahremî, <i>Şeh-nâme</i> , Hatice Aynur
MŞPN	=	Mu'îdî, <i>Şem' ü Pervâne</i> , Nihal Kara
MUAE	=	Ârif, <i>Mürşidü'l-ubbâd</i> , Abdurrahim Elveren
MZMG	=	Mostarlı Ziyâî, <i>Dîvân</i> , Müberra Gürgendereli
MZŞS	=	Mostarlı Ziyâî, <i>Kıssa-i Şeyh San'ân</i> , Müberra Gürgendereli
NAAD	=	Nakşî Ali Akkirmânî, <i>Dîvân</i> , Hikmet Atik
NAAE	=	Ârif, <i>Nüşa-i Âlem</i> , Abdurrahim Elveren
NAHH	=	Nev'î-zâde Atâyî, <i>Heft-hwân</i> , Turgut Karacan
NASE	=	Nev'î-zâde Atâyî, <i>Sohbetü'l-ebkâr</i> , Muhammet Yelten
NASK	=	Nev'î-zâde Atâyî, <i>Dîvân</i> , Saadet Karaköse
NASN	=	Nev'î-zâde Atâyî, <i>Sâkî-nâme</i> , Muhammet Kuzubaş
NBDA	=	Necâtî Beğ, <i>Dîvân</i> , Ali Nihad Tarlan
NBMK	=	Necâtî Beğ, <i>Dîvân</i> , Mustafa Kaçalin
NDAB	=	Nigârî, <i>Dîvân</i> , Azmi Bilgin

NDAF	=	Nâbî, <i>Dîvân</i> , Ali Fuat Bilkan
NDAG	=	Nedîm, <i>Dîvân</i> , Abdülbaki Gölpınarlı
NDAT	=	Nigârî, <i>Dîvân</i> , Ahmet Tanyıldız, Mustafa Uğurlu Arslan
NDAY	=	Nâmî, <i>Dîvân</i> , Ahmet Yenikale
NDEE	=	Ni'metî, <i>Dîvân</i> , Gülden Esra Ersöz
NDHA	=	Nesîmî, <i>Dîvân</i> , Hüseyin Ayan
NDLA	=	Nâşid, <i>Dîvân</i> , Lütfi Alıcı
NDMA	=	Nef'î, <i>Dîvân</i> , Metin Akkuş
NDMD	=	Nazîf, <i>Dîvân</i> , Murat Daraçık
NDMK	=	Neşâtî, <i>Dîvân</i> , Mahmut Kaplan
NDMT	=	Nev'î, <i>Dîvân</i> , Mertol Tulum-Ali Tanyeri
NDNÇ	=	Nisârî, <i>Dîvân</i> , Nagihan Çağlayan
NDNK	=	Nehcî, <i>Dîvân</i> , Neslihan Koç
NDÖS	=	Neşâtî, <i>Dîvân</i> , Ömer Savran
NDÖZ	=	Nâşid, <i>Dîvân</i> , Ömer Zülfe
NDSO	=	Nebzî, <i>Dîvân</i> , Sait Okumuş
NDSÖ	=	Nâtukî, <i>Dîvân</i> , Sait Özer
NDÜA	=	Nakşî ibâhîm, <i>Dîvân</i> , Emrah Ayhan
NHHH	=	Nev'î, <i>Hasb-i Hâl</i> , Hande Özer
NKDH	=	Na'îlî-i Kadîm, <i>Dîvân</i> , Haluk İpekten
NKHA	=	Nevres-i Kadîm, <i>Dîvân</i> , Hüseyin Akkaya
NKŞY	=	Nevres-i Kadîm, <i>Dîvân</i> , Şerife Yağcı
NMDK	=	Niyâzî-i Mısırî, <i>Dîvân</i> , Kenan Erdoğan
NMGN	=	Nigdeli Muhibbî, <i>Gül ü Nevrûz</i> , H. İbrahim Delice
NMNA	=	Nahîfî, <i>Mevlidü'n-nebî</i> , Adem Ceyhan
NMTZ	=	Nev'î, <i>Münâzara-i Tûtî vü Zâg</i> , Ömer Zülfe-Hakan Taş
NNFD	=	Nihânî Nacak Fâzıl, <i>Dîvân</i> , Mesut Dursun
NRMÖ	=	Neccar-zâde Rızâ, <i>Dîvân</i> , Mehmet Özdemir
NTEB	=	Nâlî, <i>Tuhfetü'l-emsâl</i> , Bahir Selçuk
NVNY	=	<i>Nuhbe-i Vehbî</i> , Necmettin Yurtseven
OŞDY	=	Osman Şems, <i>Dîvân</i> , Yusuf Yıldırım
OTSS	=	Osman-zâde Tâib, <i>Dîvân</i> , Sâlih Sâdâvî
PBKG	=	<i>Pervâne Bey Mecmû'ası</i> , Kâmil Ali Gıynaş
PHÖE	=	Peşteli Hisâlî, <i>Dîvân</i> , Özlem Ercan
PNDE	=	Priştineli Nûrî, <i>Dîvân</i> , Esra Egüz
PNKA	=	Nazmî, <i>Pend-nâme</i> , Kudret Altun
PSMA	=	Prizrenli Sûzî, <i>Mihaloğlu Âlî Beğ Gazavât-nâmesi</i> , A. Sırrı Levend
PZMA	=	Zarîfî, <i>Pend-nâme</i> , Mehmet Arslan

RABD	=	Resmî Ali Baba, <i>Dîvân</i> , Saime Arslan
RAÇD	=	Râmî Abdurrahman Çelebi, <i>Dîvân</i> , Fatma Zehra Kavukçu
RADA	=	Refî'-i 'Âmidî, <i>Dîvân</i> , Ahmet Aydemir
RBMK	=	Rifâ'î, <i>Bûlbül-nâme</i> , Mustafa Kaçalın
RDAB	=	Râşid, <i>Dîvân</i> , Ayşe Balkan
RDAM	=	Rahîmî, <i>Dîvân</i> , Ahmet Mermer
RDDI	=	Rağmî, <i>Dîvân</i> , Dilek Işıkhân
RDFY	=	Rehâyî, <i>Dîvân</i> , Fatih Yerdemir
RDMA	=	Rıfkî, <i>Dîvân</i> , Mevlüt Altınoluk
RDMÇ	=	Revânî, <i>Dîvân</i> , Mehmed Çavuşoğlu
RDME	=	Râzî (Ankaralı), <i>Dîvân</i> , Mustafa Erdoğan, Mehmet Şahin
RDMG	=	Rezmî, <i>Dîvân</i> , Mehmet Gürbüz
RDMT	=	Rızâî, <i>Dîvân</i> , Mümin Topçu
RDMY	=	Resmî, <i>Dîvân</i> , Müslüm Yılmaz
RDNT	=	Adnî Receb Dede, <i>Nahl-i Tecellî</i> , Ahmet Topal
RDSE	=	Râmî, Abdurrahman Çelebi, <i>Dîvân</i> , M. Sadık Erdağ
RDZA	=	Revânî, <i>Dîvân</i> , Ziya Avşar
REFK	=	<i>Ravzatü'l-envâr</i> , Fatih Köksal
RFAT	=	Rahmî ve Fevrî, <i>Divan Şiiri</i> , Ali Nihad Tarlan
RİAM	=	<i>Revnaku'l-islâm</i> , Abid Nazar Mahdum
RİEA	=	Revânî <i>İşret-nâme</i> , Cevdet Eralp Alışık
RKBA	=	Refî'-i Kâlâyî, <i>Dîvân</i> , Bilal Alpaydın
RMAD	=	Re'fet Mehmed Azîz, <i>Dîvân</i> , M. Nuri Kardaş
RŞEH	=	Rûz-nâmecî-zâde Şinâsî, <i>Dîvân</i> , Esat Harmancı
RŞFT	=	Rahmî, <i>Şehrengîz-i Yenişehir</i> , Fatih Tığlı
RŞÜŞ	=	Rûmî, <i>Şirin ü Şirûye</i> , Enfel Doğan-Feryal Korkmaz
RZDK	=	Rumelili Za'îfî, <i>Dîvân</i> , Kâmil Akarsu
SADİ	=	Sultan I. Ahmed (Bahtî), <i>Dîvân</i> , İsa Kayaalp
SADS	=	Sürûrî-i 'Acem, <i>Dîvân</i> , Saule Şaripbekova
SAHY	=	Subhî-zâde 'Abdî, <i>Dîvân</i> , Hakan Yalap
SAMA	=	Sâmî <i>Âsaf-nâme</i> , Mehmet Arslan
SBDH	=	Sehî Beğ, <i>Dîvân</i> , Hakan Yekbaş
SBDM	=	Sehî Beğ, <i>Dîvân</i> , Müslüm Yılmaz
SBHB	=	Sehî Beğ, <i>Heşt Bihişt</i> , Haluk İpekten, Günay Kut v.d.
SCDÖ	=	Seyyîd Câzım, <i>Dîvân</i> , Ahmet Özbek
SÇMY	=	Süleyman Çelebi, <i>Mevlid</i> , Yakup Yılmaz
SÇVN	=	Süleyman Çelebi, <i>Vesiletü'n-necât</i> , Ahmet Ateş
SDAİ	=	Mirzâ-zâde Sâlim, <i>Dîvân</i> , Adnan İnce

SDAK	=	Selâmî, <i>Dîvân</i> , Ayşe Kaya
SDCB	=	Sehâbî, <i>Dîvân</i> , Cemal Bayak
SDEA	=	Sütûrî, <i>Dîvân</i> , Emine Adaş
SDED	=	Sehmî, <i>Dîvân</i> , Elif Dirican
SDEE	=	Sükkerî, <i>Dîvân</i> , Erdoğan Erol
SDEH	=	Süheylî, <i>Dîvân</i> , Esat Harmancı
SDFÖ	=	Servet, <i>Dîvân</i> , Fatih Mehmet Özdemir
SDFS	=	Sâmî (Arpaemîni-zâde), <i>Dîvân</i> , Fatma S. Kutlar
SDHY	=	Sun'î, <i>Dîvân</i> , Halil İbrahim Yakar
SDMC	=	Ahmed Sûzî, <i>Dîvân</i> , Metin Ceylan
SDSK	=	Selâmî, <i>Dîvân</i> , Serpil Kayya
SDZY	=	Sevdâyî, <i>Dîvân</i> , Zübeyde Yaşar
SEBZ	=	Sebzî, <i>Dîvân</i> , Hakan Yekbaş
SGHK	=	<i>Sebzî'nin Gazelleri</i> , İbrahim Hakan Karataş
SHMA	=	Hümâmî, <i>Sî-nâme</i> , Mustafa Altun
SİZD	=	Sa'dî (İsâ-zâde), <i>Dîvân</i> , Fatma Sabiha Kutlar
SKFÖ	=	Nef'î, <i>Sihâm-i Kazâ</i> , Furkan Öztürk
SKMK	=	Nef'î, <i>Sihâm-i Kazâ</i> , Mustafa Kaçalın
SLMC	=	Sevdâî, <i>Leylâ ve Mecnûn</i> , Cemal Bayak
SMDD	=	Sâkıb Mustafa Dede, <i>Dîvân</i> , Ahmet Arı
SNCD	=	Mes'ûd b. Ahmed, <i>Süheyl ü Nevbahâr</i> , Cem Dilçin
SPDM	=	Sıdkî Paşa, <i>Dîvân</i> , Mehtap Erdoğan
SPTM	=	Sinan Paşa, <i>Tazarru'-nâme</i> , Mertol Tulum
SRHE	=	Sahhâf Rüşdî, <i>Dîvân</i> , Hatice Ekici
SSAA	=	Senâyî, <i>Süleymân-nâme</i> , Mesut Bayram Düzenli, Ahmet Akgül
SSKA	=	Sabâyî, <i>Sırât-i Müstakîm</i> , Kadir Atlansoy
SSKB	=	<i>Sübha-i Sıbyân</i> , Kemal Baş
SŞBG	=	Sûdî-i Bosnavî, <i>Şerh-i Bôstân</i> , Gülay Açar
SŞÖZ	=	<i>Selîkî'nin Şiirleri</i> , Ömer Zülfe
STAU	=	<i>Sürûrî'nin Tarihleri</i> , Ahmet Uslu
SÜÖS	=	Sabâyî, <i>Üveys-nâme</i> , Ömer Savran
SVAY	=	Sünbül-zâde Vehbî, <i>Dîvân</i> , Ahmet Yenikale
SVŞE	=	Sünbül-zâde Vehbî <i>Şevk-engîz</i> , Bahadır Sürelli
SZMÜ	=	<i>Sergüzeşt-i Za'îfî</i> , Mehmet Ali Üzümcü
SZPD	=	Ahmed Sâdık Zîver Paşa, <i>Dîvân</i> , Suzan Ay
ŞARÇ	=	Şânî-zâde Atâ'ullah, <i>Dîvân</i> , Rabia Çipiloğlu
ŞBEU	=	Şeyhülislâm Bahâyî, <i>Dîvân</i> , Erdoğan Uludağ
ŞDEC	=	Şühûdî, <i>Dîvânçe</i> , Ertuğrul Can

ŞDHB	=	Şeyhî, <i>Dîvân</i> , Halil Biltekin
ŞDMİ	=	Şeyhî, <i>Dîvân</i> , Mustafa İsen
ŞDMK	=	Şem'î, <i>Dîvân</i> , Murat Karavelioğlu
ŞDON	=	Şeyhî Mehmed Efendi, <i>Dîvân</i> , Oktay Nar
ŞDSA	=	Şefî'î, <i>Dîvân</i> , Songül Aydın
ŞDŞB	=	Şehdî, <i>Dîvân</i> , Şeyda Bayındır
ŞDŞD	=	Şehrî (Ali Çelebi), <i>Dîvân</i> , Şener Demirel
ŞDYT	=	Şûhî, <i>Dîvân</i> , Yılmaz Top
ŞFNÖ	=	Şâhî, <i>Ferhâd-nâme</i> , Nurgül Özcan
ŞGDA	=	Şeyh Galib, <i>Dîvân</i> , Abdülbaki Gölpınarlı
ŞGHA	=	Şeyh Gâlib, <i>Hüsn ü Aşk</i> , Muhammet Nur Doğan
ŞGNO	=	Şeyh Gâlib, <i>Dîvân</i> , Naci Okçu
ŞHDM	=	Şeref Hanım, <i>Dîvân</i> , Mehmet Arslan
ŞHFH	=	Şeyhoğlu Mustafa, <i>Hurşîd ü Ferahşâd</i> , Hüseyin Ayan
ŞHNF	=	Şeyhî, <i>Har-nâme</i> , Faruk K. Timurtaş
ŞHŞF	=	Şeyhî, <i>Hüsrev ü Şîrin</i> , Faruk K. Timurtaş
ŞHYZ	=	Şeyyâd Hamza, <i>Yûsuf ve Zelîha</i> , İbrahim Taş
ŞMEH	=	Şerîfî Mehmed Efendi, <i>Hilye</i> , Sadık Yazar-Ali Yıldız
ŞMFB	=	<i>XVI. Yüzyıla Ait Bir Şair Mecmû'ası</i> , Firuze Bozkurt
ŞMHN	=	Şeyhoğlu Mustafa, <i>Hurşîd ü Ferahşâd</i> , Hüseyin Ayan
ŞMMB	=	<i>Şiir Mecmû'ası</i> , Mehmet Büküm
ŞMMS	=	<i>Şiir Mecmû'ası</i> , Mehmet Sait Yavuz
ŞMÖG	=	<i>Şiir Mecmû'ası</i> , Özlem Seçkin Güleriyüz
ŞSSH	=	Şemseddîn-i Sivâsî, <i>Süleymân-nâme</i> , Hüseyin Akkaya
ŞYDH	=	Şeyhülislâm Yahyâ, <i>Dîvân</i> , Hasan Kavruk
TABD	=	Tâlib Ahmed Bosnavî, <i>Dîvân</i> , Sercay Sorgun
TADS	=	Trabzonlu 'Avnî, <i>Dîvân</i> , Selma Ülker
TAET	=	Tebriqli Ahmedî, <i>Esrar-nâme Tercümesi</i> , Tuba Ceylan
TAYZ	=	Tebriqli Ahmedî, <i>Yûsuf ü Züleyha</i> , Salih Kayık
TBAÇ	=	Türâbî, <i>Battal-nâme</i> , Abdülkadir Çolak
TCÇD	=	Tâcî-zâde Ca'fer Çelebi, <i>Dîvân</i> , İsmail Erünsal
TDCO	=	Ereğlîli Türâbî, <i>Dîvân</i> , Cihan Okuyucu
TDED	=	<i>Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi</i>
TDİA	=	<i>Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi</i>
TDKY	=	Tırsî (Şânî), <i>Dîvân</i> , Kadriye Yılmaz
TDNY	=	Türâbî, <i>Dîvân</i> , Nagehan Yıldız
TDSO	=	Tecellî, <i>Dîvân</i> , Sebahat Deniz
TGHK	=	Tutmacî, <i>Gül ü Hüsrev</i> , Kâzım Yoldaş

THLM	=	Tebriqli Hakîrî <i>Leylâ vü Mecnûn</i> , Ahmet Koçak
TKKA	=	<i>Tuhfe-i Kusûrî</i> , Kudret Altun
TPAH	=	Âli el-Hasenî, <i>Tercüme-i Pend-i 'Attâr</i> , Halil Sercan Koşık
TRMK	=	<i>Tuhfe-i Rûmî</i> , Mustafa Kaçalin
TŞAK	=	<i>Tuhfe-i Şâhidî</i> , Atabey Kılıç
TVAK	=	<i>Tuhfe-i Vehbî</i> , Atabey Kılıç
UDMİ	=	Usûlî, <i>Dîvân</i> , Mustafa İsen
UDÖA	=	Ubeydî, <i>Dîvân</i> , Ömer Arslan
UDŞÜ	=	Ubeydî, <i>Dîvân</i> , Şahabettin Ünlü
UMMF	=	Ûdî, <i>Mâcerâ-yi Mâh</i> , Fatma Sabiha Kutlar
ÜASU	=	Üsküdarlı 'Aşkî, <i>Dîvân</i> , Süreyya Uzun
ÜATU	=	Üsküplü Atâ, <i>Tuhfetü'l- 'uşşâk</i> , İ. Hakkı Aksoyak
ÜDMS	=	Ümidî, <i>Dîvân</i> , Muhammed Selvi
ÜHBD	=	Üsküdarlı Hakkı Bey, <i>Dîvân</i> , Arzu Yıldırım
ÜİÇD	=	Üsküplü İshâk Çelebi, <i>Dîvân</i> , Mehmet Çavuşoğlu
ÜKDM	=	Üsküdarlı Kâşîf, <i>Dîvânçe</i> , Mustafa Erdoğan
ÜMMD	=	Üsküdarlı Mustafa Ma'nevî, <i>Dîvân</i> , Mustafa Tatçı
ÜSAB	=	Ümmî Sinan, <i>Dîvân</i> , Azmi Bilgin
ÜSAY	=	Üsküdarlı Sâfî, <i>Şi'r-i Sâfî</i> , Alim Yıldız
ÜSDŞ	=	Üsküdarlı Sırrî, <i>Dîvân</i> , Şevkiye Kazan
VDAM	=	Vecdî, <i>Dîvân</i> , Ahmet Mermer
VDGT	=	Vuslatî, <i>Dîvân</i> , Gülcan Tanıdır
VDHT	=	Vahyî, <i>Dîvân</i> , Hakan Taş
VDHT	=	Vusûlî, <i>Dîvân</i> , Hakan Taş
VDMA	=	Visâlî (Erzincanlı), <i>Dîvân</i> , Mehmet Akif Gözitok
VDMÇ	=	Vasfî, <i>Dîvân</i> , Mehmed Çavuşoğlu
VDYÖ	=	Dimetokalı Vahdetî, <i>Dîvân</i> , Yılmaz Öztürk
VHDF	=	Vâlî, <i>Hüsn ü Dil</i> , Fatih Köksal
VHYY	=	Vücûdî, <i>Hayâl ü Yâr</i> , Yaşar Aydemir
VNEY	=	<i>Vasiyet-i Nûşîrevân</i> , Emine Yeniterzi
YAÇA	=	Yetîm Ali Çelebi (Yetîmî), <i>Dîvân</i> , Ali Aktaş
YALT	=	Yenişehirli Avnî, <i>Dîvân</i> , Lokman Turan
YAZP	=	Yetîm Ali Çelebi (Yetîmî), <i>Dîvân</i> , Zehrâ Piroğlu
YBGE	=	Yahyâ Beğ, <i>Gülşen-i Envâr</i> , İbrahim Doğanıyigit
YBYZ	=	Yahyâ Beğ, <i>Yûsuf ve Zelîhâ</i> , Mehmed Çavuşoğlu
YDAY	=	Yüsrî, <i>Dîvân</i> , Aslıhan Yıldız
YDMÇ	=	Yahyâ Beğ, <i>Dîvân</i> , Mehmed Çavuşoğlu
YDMK	=	Yunus Emre, <i>Dîvân</i> , Mustafa Kaçalin

YDMT	=	Yunus Emre, <i>Dîvân</i> , Mustafa Tatçı
YDÖZ	=	Yakînî, <i>Dîvân</i> , Ömer Zülfe
YMVG	=	Yûsuf-i Meddâh, <i>Varka ve Gülşâh</i> , Grace Martin Smith
YNDM	=	Yahyâ Nazîm, <i>Dîvân</i> , Mehmet Şimşek
YZDD	=	Şeyyad Hamza, <i>Yûsuf ü Zeliha</i> , Dehri Dilçin
ZBBM	=	Za'îfî, <i>Bâg-i Bihîşt</i> , Mehmet Emin İnan
ZÇTG	=	Zarîfî (Çorlulu), <i>Dîvân</i> , Gülşah Taşkın
ZDAK	=	Zuhûrî, <i>Dîvân</i> , Asiye Kahraman
ZDAN	=	Zâtî, <i>Dîvân</i> , Ali Nihad Tarlan
ZDEK	=	Zâik, <i>Dîvân</i> , Engin Karakoyun
ZDHF	=	Şeyh Zekâî (Oruç Baba), <i>Dîvân</i> , Harid Fedai
ZDHK	=	Zîver (İbrâhîm), <i>Dîvân</i> , Hasan Kaplan
ZDKS	=	Zîver (Ahmed), <i>Dîvân</i> , Kerim Sandal
ZDSK	=	Zekâî, <i>Dîvân</i> , Sinan Köseoğlu
ZKOK	=	<i>Zâtî'nin Kasideleri</i> , Orhan Kurtoğlu
ZMÜM	=	Zarîfî, <i>Mîhr ü Mâh</i> , Vedat Nuri Turhan
ZŞÜP	=	Zâtî, <i>Şem' ü Pervâne</i> , Sadık Armutlu

DİĞER KISALTMA VE SEMBOLLER

=	= İstiare, eş anlam	ayr.	= Ayrıca	m.ö.	= Millattan önce	s.	= Sayfa
•	= Özellik	bk.	= Bakınız	mat.	= Matla'	ş.	= Şiir
+	= Birlikte	c.	= Cilt	mes.	= Mesnevî	şar.	= Şarkı
O	= Sembol	d.	= Doğum	msn.	= Müsemmen	tah.	= Tahmis
X	= Tezat	dok.	= Doktora	mua.	= Muamma	tar.	= Tarih
←	= Benzetilen	g.	= Gazel	muh.	= Muhammes	terc.	= Tercî'-bend
→	= Benzeyen	h.	= Hicrî	muk.	= Mukatta'	terk.	= Terkîb-bend
↔	= Benzeşen	haz.	= Hazırlayan	mur.	= Murabba	tes.	= Tesdis
↓	= Tezyif, aşağı	hk.	= Hakkında	müf.	= Müfred	tsb.	= Tesbî'
↑	= Yüceltme	H.z.	= Hazret	müs.	= Müseddes	tsmn	= Tesmîn
Δ	= Tevriye, cinas	k.	= Kaside	müst.	= Müstezat	tsn.	= Tesmîn
#	= Yorum	kit.	= Kit'a	nşr.	= Neşreden	tuy.	= Tuyuğ
♪	= Ses uyumu	krş.	= Karşılaştı	nzm.	= Nazm	vr.	= Varak
X	= Mukayese	Küt.	= Kütüphane	ö.	= Ölüm	v.b.	= ve benzeri
❖	= Atasözü, deyim	lgz.	= Lugaz	res.	= Resim	v.d.	= ve devamı/diğeri
★	= Âdet ve inanç	m.	= Miladî	rub.	= Rubâî	y.l.	= Yüksek lisans
[...]	= Atlama						

G

GABGAB bk. "Çene"

GADDÂRE

Her ne kadar birçok sözlükte gaddâreye büyük bıçak ve hançer manası verilmişse de Mütercim Âsim *Bürhân-ı Kâtû' Tercümesi*'nin birçok yerinde *Kılıç, hançer, gaddâre, pala ve pinyâl makûlesi âlât* ifadesiyle bunların birbirinden farklı silahlar olduğunu vurgular. Meninski de acımasız, hâin, ehl-i gadr, bed-nihâd manasındaki "gaddâr" kelimesine aynı zamanda "iki yüzlü" anlamı vererek "gaddâre"yi de "iki yüzlü kılıç ve meç" olarak tanımlar. Günümüzde "gaddâre" kelimesi yaygın olarak hançer anlamında bilinirse de aşağıda görüleceği üzere bunun aynı zamanda kılıç karşılığı olarak kullanıldığı beyitler de vardır. Üstelik ateşli silahların yaygınlaşmasından sonra bu ismin tabanca ve tüfeklere de verildiği görülmektedir.

1167

Hançer: Osmanlı saray protokolünde yüzyıllar boyunca şâtrıların bellerine altın görünümlü bir kemere kuşandıkları ve bu kemere bir hançer takındıkları bilinmektedir. Bunlar merasimlerde debdebeyi artırmak için padişah yahut sadrazam maiyetinde solak ve peyklerle birlikte yürürlerdi. Nitekim Koca Râgıb Paşa *'Aleml-i nusretine yâ ide bir zer mehçe / Yâ ola şâtrına hançer-i zerrîn-niyâm* **KRPD, k.3/14** beytinde bunların alametifarika hâline gelmiş altın kemer ve hançerlerine işaret etmektedir. Bu bilgiler ışığında Ebûbekir Celâlî'nin "Felek onun ikbal şâtrının beline takması için yeni ayı gaddâre, İkişler Burcu'nu da onun kemeri yapar" mealinde söylediği *Miyân-i şâtr-i ikbâline taklîd için gerdûn / Meh-i nevle kılur Cevzâ 'ikâlin bend ü gaddâre* **ECES, tar.35/2** beytinden "gaddâre" ibaresinin bir hançer cinsi olması gerektiği anlaşılmaktadır. *Gönlümü aldı topuzla Hâmiyâ bir şeh-süvâr /*

Zahm-dâr ıdı dili gaddâresi bir kimseniñ **ŞMMB, g.342/7** beytinde geçen kelimenin de dilin kılıçtan çok hançere benzetilmesi karinesinden hareketle hançer anlamında kullanıldığı söylenebilir.

Kılıç: Yenişehirli Avnî'nin baş kesmeye hazırlanan bir celladın elindeki gaddâreden bahsettiği şu beytindeki ifadeye göre ise burada söz konusu edilen silahın bu fiili icra edecek yapıda güçlü nam-luya sahip bir kılıç olması beklenir: *Esîr-i gamzeyem feryâduma ta'n itme pek zîrâ / Kazâ cellâdımın gaddâresi altındadır başım* **YALT, g.274/2**. Nitekim Nev'î'nin Sultan III. Murad için nazmettiği anlaşılan bir muhammesinden alınan *Eyler ise şaşa bu çarh-i felek gaddârlık / Kuşanup gaddâreñi göster aña cebbârlık / Hatm olupdur mushaf-i hüsnünde meh-ruhsârlık / Pâdişehlerde müsellemdür şaşa hünkârlık / Gelmedi misliñ cihâna feyz olaldan varlık* **NDMT, muh.15/1** mısralarında gaddâre kuşanmaktan bahsedildiğine göre "gaddâre"nin sadece hançer değil aynı zamanda kılıç anlamına da geldiği görülüyor. "Gurebâ" maddesinde Pakalın'dan naklen verilen bilgiye göre (bk. "Gurebâ") sancak muhafazasıyla görevli bu sipahilerin gaddârelerini eyeye bağlı (res.1168) olarak taşımalarına nazaran bunun oldukça ağır bir kılıç cinsi olduğu anlaşılmaktadır. Esrâr Dede'nin "gaddâre kuşanma" ve "gaddâre halkası"ndan bahsettiği şu beyti de gaddârenin halkasından askıya takılarak kuşanılan bir kılıç olduğunu açıkça göstermektedir: *Her ne dem ki kuşanur katlüm için ol hün-rîz / Târ-i cânım takalur halka-i gaddâresine* **EDHK, g.197/4**. Sünbül-zâde de şu beytinde "yatağan" ibaresini hem bir kılıç cinsini hem de "tembel" anlamını ima etmek üzere şöyle kullanmış: *Aşika mihnet kılıcı ol-duğın kat' eyledüm / Ben yatagan zann iderdüm gerçi ol gaddâreyi* **SVAY, g.262/10**.

At eyerine asılır: Evliyâ Çelebi'nin savaştan önce bir kumandanın başına otağa sokunup (bk. "Sorguç") askeri savaşa teşvik edici sözlerle hitap edişini naklettiği şu ifadesinde atların koşum

takımından bahsederken sarfettiği “kemer-i raht u gaddâre” ifadesi dikkati çekmektedir. *Ba’dehû cümle âlây çavuşları küheylân atlara altışar pâre yancagla ve bahrî hotaslarla ve gûn-â-gûn zillerle ve kemer-i raht u gaddâre ile atların zeyn idiüp kendüler dahi gûn-â-gûn akmiş-i fâhirelere müstagrak olup ellerinde çevgân, dillerinde savt-ı Dâvûdî ile “Yâ Sübhân” esması sadâsına rehâ buldurup billerinde tîg-i gamgam ve serlerinde sîmurg-i ankânun yidi yirde otagaların zeyn kılıp şâh-râh üzre sadâ-yi Kereb Gâzî ve Mâlik Eşteri icrâ ide-rek cümle ‘askeri âlâya tergîb ider.* Bilindiği kadarıyla gürz ve topuz gibi ağır silahlar eyer yanındaki bir mahfazaya (res.1168) asılmakta, kılıçlar ise kılıç askısıyla süvari üzerinde taşınmaktadır. Ancak mesela Üsküdarlı ‘Aşki’nin *Gamzesi yitmez midi gadr ile diller dilmege / Takmış ol hûn-rîz atı yanına gaddâresin ÜASU, g.341/5* beytinden anlaşıldığına göre gaddâre de gürz gibi atın koşum takımına bağlanabilmektedir. Bu durumda yukarıda zikredildiği üzere bazı sözlüklerde gaddârenin ağır bir kılıç olma ve at yanına asılma ihtimali ağırlık kazanmaktadır. Tecellî’nin yaprakları kılıç gibi olan susam çiçeğini atın gaddâresine benzettiği şu beyti de bu kanaati güçlendirmektedir: *Süseni rahş-i hevâ-dârına gaddâre idiüp / Yek-şebe mâhu iderse n’ola hançer sünbül TSDS, k.4/18.*

1168

• **Ejder başlı olur:** Âsafî’nin *Şecâ’at-nâme*’sinde savaşa hazırlanan bir ordu tasvirinde geçen *Dizdi başına yine ablakların / Destine gaddâre-i ejder-serin AŞSE, mes.4957* beytinde bu hançerlerin kabzasında iki ejder başı bulunan “hançer-i Dahhâk” biçiminde (bk. “Dahhâk kılıcı”) de üretildiği anlaşılıyor. Gelibolulu Âlî’nin şu beyti de bu bilgiyi desteklemektedir: *Şeh-süvârum sanasın genc-i nihândur ‘Âlî / Ejdehâdur ança gaddâresi ol*

gaddârun GMAD, g.714/5. krş. *Tîg-i Dahhâk olduğun iş ‘âr ider ey dil sakın / Hande-rû sundukça el gaddâreye ol sîm-ber CDBK, g.44/3.*

• **Belde kuşakta taşınır:** Seyyid Câzım’ın gökteki hilali bir gaddâreye benzettiği *Sanmañ ki çarh mâh-i nevin eyledi bedîd / Beñzer nitak-i cevrine gaddâre bağlıdur SCDT, g.78/3* beytinde birçok hançer gibi normal olarak kuşakta taşınan bir gaddâreden bahsedilmektedir. krş. *Ey Hafîd buçag ile urmak diler ol meh seni / Gamze-i nâzi turur hem belde var gaddâresi HDGK, g.269/6.*

1169

• **Sırtta taşınır:** Nedîm’in *Biñ ser-i düşmen fedâ bir peyk-i mevzûn-kaddinîñ / Düş-i ikbâlindeki gaddâre-i bürrânına NDAG, k.21/37* beytine nazaran bu silahın peykler tarafından sırtta taşındığı anlaşılıyor. Buna mukabil Rezmî’nin *Bilsek ne durur hancer-i gaddâr yanında / Âyâ ki nedür cevrümtüz ol yâr yanında RDMG, g.425/1* beytinde yanda taşınan bir gaddâreden bahsedildiğine göre sürekli koşup hareket hâlinde olmaları bakımından peyklerin, (bk. “Peyk”) bu silahı yanda sallayıp serbest hareketlerine engel olmaması bakımından sırtlarında taşındıklarını tahmin etmek mümkündür.

+ **Düşmek:** Eski metinlerde sık sık intihar etmek anlamında geçen “hançere düşmek” tabirinin gaddâre hakkında da mesela Şeyhülislâm Yahyâ’nın *Gamzesinden o şehüñ kimdür iden cânı halâs / Kurtulur mı gönül ol hançer-i gaddâre düşen ŞYDH, g.297/4* beytinde olduğu gibi bu durumu ima edecek biçimde kullanıldığı görülmektedir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bk. “Hançere düşmek”

+ **İmtihan:** Bu kelimenin anlamlarından biri de “denemek” olup Edhemî’nin “O güzel, kılıcını sürekli âşıkları üzerinde imtihan eder” dediği şu *İmtihân eyler teninde ‘âşıkun şemşirini / Sine-i ‘uşşâk olur her dem hadengine nişân EDFS, g.55/2* beytinde ifade ettiği üzere kılıç, tüfek v.b. silahların kalitesini sınamak için denemeye denir. Cem’î’nin şu beytinde gaddârenin yastıkla sınanmasından bahsedilmektedir: *Gird-i bâlîn-i kamerde imtihan itsem n’ola / Zer-nişân gaddâredür ey Cem’î âh-i pür-şerer CDBK, g.44/5.* Bu konuda ayr. bk. “Hançer”, “İmtihan”

+ **Teşne:** Susamış anlamına gelen bu kelime “hançer” anlamındaki “deşne” ile telaffuz itibarıyla

müşterek bir yapı arz etmesi bakımından şairler hançeri konu edindikleri beyitlerinde (bk. “Hançer”) sürekli “teşne” ve “deşne” ibarelerine de yer verirler. Çankırlı İbrâhim Hurrem’in *Teşne-i âb-i visâli gibi ditrer cânum / Uralı dest-i gazez hançer-i gaddâre o şüh ÇİAE, g.23/4* ve Yenişehirli Avnî’nin *Ol kadar dil-teşnedür kim kâr-zâr-i ‘işvede / Gamze-i gaddâre biñ tûfân-i hûn kâfi de-gül YALT, g.249/3* beyitleri böyledir. krş. *O hûnün hûn-feşânlık resmin itmiş ‘âdet evvelden / Anuç-çün tîg-i bürrânın çıkarmaz bir zemân belden / ‘Aceb gaddârlık öğrenmiş ol üstâd-i echelden / Komaz câm-i gururı bezm-gâh-i haşre dek elden / O mestâne nîgeh kim teşne-i hûn-i şehîdândur FDMA, mus.23/II.*

1170

• **Eğrilik:** Gerek Yenişehirli Belîg’in *Âdem bu cihân içre ziyân-kâr ister / Ebnâ-yi zemân mür degül mâr ister / Bu ‘arsa-i pür-fitnede kesdirmege söz / Gaddâre gibi egri vü gaddâr ister BDGD, rub.13* türünden mısralarına gerekse gaddârenin hilal v.b. eğri nesnelere benzetilmesine bakıldığında bu silahın eğri bir biçime sahip olduğu kanaati hasıl olmaktadır. Nitekim bu silah yeri geldiğinde bir cellat palası olarak kullanılıyorsa mutlaka eğri (res.1171) olması gerekir. Ancak mesela Ganîzâde Nâdirî’nin *Kılıç egri gaddâre toğrı tamâm / Bulur gâhi egri ‘ulüvv-i makâm GNŞN, mes.1725* türünden beyitlerde doğru olarak tarif edilen bir hançer (res.1170) modeli söz konusu edilmektedir.

← **Ejder:** Âsafî’nin *Şecâ’at-nâme*’sinde gaddârenin ejdere benzetilmesi, yukarıda izah edildiği üzere bu silah kabzasının çoğu zaman iki başlı ejder biçiminde tasarlanması sebebiyle olmalıdır: *Yanına berkitdiler gaddâresin / Âteş-efşân ejder-i hûn-h’âresin AŞSE, mes.1215.*

1171

← **Gamze:** Nef’î’nin *Gördüğün öldürmedür kârı o hûnî gözlerün / Koymaz anuç-çün elinden gamzeler gaddâresin NDMA, g.84/3* beytinde olduğu gibi sevgilinin bakışları çok defa bir hançere benzetildiği gibi gaddâreye de benzetilmektedir. krş. *Gamze sundukça elin kabza-i gaddâresine / Acır agyâr dahi ‘âşık-i biçâresine NDMA, g.108/1; Leblerün cânlar bağışlar mürdeler ihyâ ider / Bîterahhum ‘âşika gamzeñ ‘aceb gaddâredür SDEH, g.99/4; Cevr eyledi ‘Ulvi kuluña göz göre gamzeñ / Cân kurtarmazsa n’ola gaddârelerinden DUBÇ, g.524/5.* Rezmî de şu beytinde uykuya dalsa dahi kirpikleri kınından çekilmiş birer kılıç gibi duran bir güzeli tasvir ederken onun gamzelerini yine âşık için çekilmiş bir gaddâre olarak yorumlar: *H’âba varsa yine ol şemşir-i müjgân bî-niyâm / ‘Âşika ‘uryân dutar ol gamze-i gaddâresin RDMG, g.370/4.* Şu beyit de Antebli ‘Aynî’nindir: *Ey gamzesi gaddâre kal sînemi sad pâre / Bu zülf-i perîşâne bir şâneligüm fehm it ADMA, g.11/7.*

Δ **Gadr, gaddâr:** Fütûhî’nin *Haste iken âteş-i hecr ile yakdı cânımı / N’eyledüm n’itdüm ‘aceb yâ Rebbi ol gaddâre ben FDTA, küt.8/2* beytinde de ifade edildiği üzere sevgilinin âşığa acımasız davranması bu şiir geleneğinin bir icabıdır. Onun bu vasfı da devreye sokan şairler Derzî-zâde ‘Ulvi’nin musammatından alınan *Müjğ gaddâre sen bir merdüm-i gaddâre beñzersin / Niçe başlar keser kanlar döker hûn-h’âre beñzersin [...]* DUBÇ, mus.30/V mısralarında olduğu gibi “gaddâr” ve “gaddâre” kelimelerini özellikle birlikte kullanırlar. krş. *Gadr eyledi ‘Ulvi kuluña göz göre gamzeñ / Cân kurtulamazsa n’ola gaddârelerinden MEAE, g.75/5.* Bunun yanı sıra Şeyhülislâm Yahyâ’nın şu beyitlerinde “hançer-i gaddâr” terkininin de bu hançer türünü ima için özellikle kullanıldığı görülmektedir: *Gamzesinden o şehüñ kimdür iden cânı halâs / Kurtulur mı gönül ol hancer-i gaddâre düşen ŞYDH, g.297/4.* krş. *Yârün ki meyânuvadur ol hancer-i gaddâr / Şimden girü Yahyâ geçimezsın sen o belden ŞYDH, g.279/5; Eger haddin bilitip re’y almayup ser-keşlik itseydi / Çeküp gaddâremi sad pâre eylerdüm o gaddârı SVAY, k.8/41.*

GADDÂRİ, câm-i gaddârî

Kılıç ve su arasında çok zengin bağlantılar kurulması sebebiyle (bk. “Âb-i tîg”) kılıcın suyunu içmek yahut içirmek türünden ifadeler özellikle edebî metinlerde çokça kullanılır. Ancak

kılıcın kadehe benzetilmesine (bk. “Kılıç”) pek fazla rastlanmaz. Bu sebeple mesela Mustafa Çelebi'nin *Varka ve Gülşâh*'ında geçen, insanın ne kadar yiğit olsa ve hattâ Behmen dahi olsa düşman kılıcının kadehine tahammül edemeyeceği türünden ifadeleri tam olarak değerlendirmek ve bu benzetme klişesinin hangi saikle geliştirildiğini kestirmek, elde yeterli sayıda beyit bulunmadığı için şimdilik pek mümkün görünmemektedir: *Dilünje degse câm-i tîg-i düşmen / Gider 'akluş olursan künd ü Behmen MÇVG, mes.5430*. Keza Nazîf'in *Nûşî-i şarâb-i câm-i tîguş / İtdi dili ihtirâz-i düşmen NDMD, g.201/2* beyti de böyledir.

Bu benzetme klişesinin bir diğer kullanımı da mesela Sehmî'nin “Eğer emellerimin kadehi ümidimin elini süslemese zalim feleğin cevrinin zehrini süze süze içmek de mümkün” dediği şu beytinde geçen zehirli kadeh benzeri bir şey de olabilir: *Eger câm-i murâd olmazsa dest-ârâ-yi ümmîdüm / Tecerru' mümkün ammâ zehr-i cevri devri gaddârî SDED, k.11/6*. Yahut Muvakkit-zâde Pertev'in kendisine kadeh vermeyen sakiyi gaddarlıkla itham ederek söylediği *Meşrebümce câm-i ser-şârî iden benden dirîğ / Meclis-i meyden ayâg-i sâkî-i gaddârî kes MPEB, g.232/3* beytinde olduğu gibi verilmeyen kadeh hakkında geliştirilmiş bir adlandırma olması da akla gelmektedir. Zekâî Oruç Baba'nın *Seniñ cellâd-i gamzeñ câm-i gaddârîye kanmışdur / O zâlim güyiyâ şemşîr-i râygâne dayanmışdur ZDSK, g.31/1* beytini muhammes şeklinde nazmeden Bosnalı Fâzıl'ın bu kadehten bahsettiği mısralarını da ileride çözülmesi ümidiyle buraya aktarıyorum: *Seniñ cellâd-i gamzeñ câm-i gaddârîye dönmişdür / Çekenler çille-i 'işkuş bu 'âlemde usanmışdur / Hülâgûya bedel olduğına 'âlem inanmışdur / Egerçi gözlerün sehhârlık nâmın kazanmışdur / O zâlim güyiyâ şemşîr-i müjgâna tayanmışdur FDMA, mus.9/1*.

GAFLET

Gafillik, akılsızlık, düşüncesizlik, dikkatsizlik, ihtiyatsızlık, uykuculuk, nadanlık, vukufsuzluk, ahmaklık, gabilik, ihmalcilik, kayıtsızlık, hazırlıksızlık gibi çok zengin anlam ve kullanım alanları bulunan bu kavram şiir dilinde de türlü benzetme kalıpları ve tasavvurlar geliştirilerek oldukça fazla işlenmiştir. Kaba hatlarıyla gafletin benzetildiği unsurlar şöylece sıralanabilir:

→ **Gece:** İnsanların geceleri uyuması ve uyanık olanların da karanlık yüzünden her şeyi açıkça görememesi sebebiyle Kara Fazlî'nin şu beytinde olduğu gibi gafletin en çok benzetildiği unsurlardan biri gecedir: *Şeb-i gafletde gel âlûde-i h'âb olma bîdâr ol / Göziñ aç her tareden nâzır-i didâr-i didâr ol KFMÖ, g.120/1*. Bu gibi durumlarda Üsküdarlı 'Aşkî'nin şu beytinde olduğu gibi ışık verip karanlığı aydınlatan nesnelere hidayet ve doğru yol gibi kavramların ilgisi devreye sokulur: *Dil şeb-i gafletde kalurdu ebed güm-râh-vâr / Vây eger göstermese şem '-i hidâyet râh aña ÜASU, g.8/3*. Gafletin geceye benzetilmesi durumunda gaflet sahibi de derin uykulara dalmış bir şahıs olarak tasavvur edilir. Öyle ki Zâtî'nin ifadesiyle böyle birini İsrâfil'in sur sesi (bk. “İsrâfil”, “Sûr”) dahi uyandıramaz: *Şeb-i gafletde gönül şöyle uyursun ki şaşa / Eser eylerse kıyâmetde 'acebdür dem-i sûr ZDAN, g.151/2*.

→ **Pamuk:** Kulağa tıkanan pamuk sebebiyle insan duyma yeteneğini kaybedip tehlikelere açık hâle geleceğinden bu klişe, Hayâlî Beğ'in “Hallâc eğer ona “Enelhak” şarabını içirecek olsaydı nasihatçı vaizin kulağından gaflet pamuğu çıkıverirdi” mealindeki *Penbe-i gaflet kulagından çıkardı nâsihiñ / Bir dem içürse "ene'l-hak" câmunı Hallâc aña HBDA, g.103/13-4* beytinde böyle tasvir edilmiştir. Rahîmî de şu beytinde vaize bıyık altından gülererek “Senin dediklerinin hepsi doğru ama benim kulağımda gaflet pamuğu olduğu için seni duyamıyorum. Sen ne dersen de bana fayda etmez” mealinde şöyle der: *Toptoldur vâ'iz benüm güşumda gaflet penbesi / Hakdur söziñ hep biliürem yâdumdudur ez-berdedür RDAM, g.101/6*. ‘Azmî-zâde'nin şu beytine göre gaflet pamuğu zahidin gönül kulağını tıkadığı için gönlünün zaten hiçbir şeyi duymayacağı imasıyla; hiç olmazsa kulaklarını açıp aşk ehlinin sözlerini dinlemesi teklif edilmektedir: *Kelâm-i süz-nâk-i ehl-i 'ışka tut kulak zâhid / Eger kim var ise güş-i dilünje penbe-i gaflet AHBK, g.90/3*.

→ **Sebel:** Edebî metinlerden göze inen perde yani katarakt demek olduğu anlaşılan “sebel” de insanın berrak görüşünü engellemesi bakımından gaflete benzetilmiştir. Zâtî mealen “Eğer gözünden perdeyi giderirsen umulur ki Allah senin yerini göz gibi nur içinde bırakır” dediği şu beytinde görmeye engel olan bu perde ile gaflet arasında ilgi kurarak

1557

+ **Rüyîn-ten:** Tunç bedenli anlamındaki bu ibare aynı zamanda *Şeh-nâme* kahramanlarından birinin de adı (bk. “Rüyîn-ten”) olması bakımından gürzle ilgili beyitlerde Ümîdî'nin *Rûz-i hecrümde nigârâ Rüstem-i Zâl-i felek / Gürz-i âha döymeye olursa ger Rüyîn-ten ÜDMS, g.156/4* beytinde olduğu gibi her iki anlamı da çağrıştıracak biçimde devreye sokulur. Müzelerde mevcut gürzler incelendiğinde bunların topuz kısımlarının demir yerine özellikle ergime derecesi daha düşük ve dolayısıyla dökümü daha kolay olan tunç ve pirinç gibi darbelere dayanıklı ve parçalanması zor metallerden döküldükleri görülmektedir.

1558

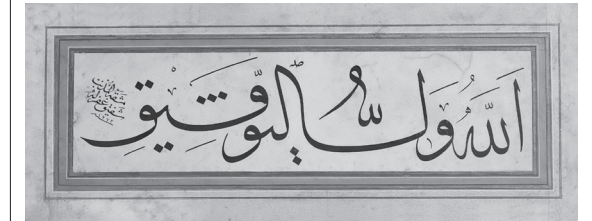
+ **Sürme:** Gürzden bahsedilen beyitlerde Niğdeli Muhibbî'nin *Gül ü Nevruz*'unda geçen *Kime kim darb itse bir gürz-i girân / Tagıdur cismîn çü kuhl-i İsfahân NMGN, mes.6380* beytinde olduğu gibi sıklıkla İsfahan sürmesinden bahsedilmesi, gürz darbelere değdiği yeri sürme tozu gibi un ufak edeceğini ihsas içindir. Şu beyit de Lârendeli Hamdî'nin *Leylâ ve Mecnûn*'undandır: *Çihresi kuhl-i Sıfâhâne dönüp ola gubâr / Kûh-i Elburza eger 'arz idesin gürz-i gazez LHLM, mes.526*.

← **Çiçek tomurcukları:** Savaş tasvirleri konu edildiğinde gülün kalkana, susam ve söğüt yapraklarının kılıca benzetilmesi gibi Yahyâ Beğ'in *İrişdi âlet-i harb ile pehlevân-i bahâr / Benefşe gürz-i girândur siper gül-i hamrâ YDMÇ, k.12/2* beytinde görüldüğü üzere tomurcukları topuz gibi bir görünüme sahip bulunan menekşe ve gelincik çiçeklerinin de topuzla yahut eline topuz almış birer savaşçıya benzetildiği görülür. Çiçekleri, kış ordusuna hücumu geçen bahar mevsiminin askerleri olarak yorumlayan Süheylî de şu beytinde gelincığı eline

gürz alan, serviyi de sancak taşıyan birer askere benzetmiş: *Lâle gürz aldı ele serv-i ser-efrâz 'âlem / Yürüdi cünd-i şitâ üstine sultân-i bahâr SDEH, k.22/20*. Refî'-i Kâlâyî'nin şu beytinden ise enginara “cehennem topuzu” dendiğini öğreniyoruz: *Enginara diyerek yir o cehennem topuzu / Bulsa cenet sıvası kimseye virmez nevbet RKBA, k.18/59*.

← **Güneş:** Nâbî'nin Samanyolu'nu felek atının süslü örtüsüne, (bk. “Gâşiye”, “Samanyolu”) güneşi de onu yok eden bir gürze benzettiği *Zib-i miyân-i edhem-i çerh idi keh-keşân / Kırdı topuzla mihr o gaddârı kalmadı NDAF, g.866/5* beytinde olduğu gibi güneşin altın başlı bir topuzla (res.1557) benzetildiği beyitlere de çokça rastlanmaktadır. Üsküdarlı 'Aşkî ise gündüz ve gece oldukça insan ömrünün tükenmesinden kinaye olarak güneş ve ayı insanın tepesi üzerinde dönüp duran birer kılıç ve gürze benzeterek şöyle demiş: *Mihr ü meh gerdişde sen gâfil yatarsın iy 'aceb / Nâzır olmazsın meger farkunğa tîg ü şeş-pere ÜASU, g.409/3*. Lebib'in bir bayram sabahını tasvir ettiği kasidesinden alınan şu beyitte ise güneş, insanların günahlarını parçalayan bir gürz ve kılıca benzetilmiştir: *Degül mihr şu 'â'i kesri-âsâm-i 'ibâd eyler / Sabâh oldukda dehr gösterür şemşîr ü şeş-per 'ıyd LDOK, k.18/5*.

← **Gonca:** Çiçek tomurcukları gibi özellikle goncanın da gürze benzetildiği beyitler çokça işlenmiştir. Hayâlî Beğ'in goncayı düşmanın başına vurulmak üzere ağırlaştırılmış bir gürze benzettiği *Ser-i a 'dâsına dokunmak için / Eyledi gürzini girân gonca HBDA, k.41/12* beyti, Revânî'nin ise goncayı düşmanın başına fırlatılmak üzere hazırlanmış gürze benzettiği *Havâle eylese a 'dâña gürzünî ne 'aceb / Diler ki göstere rezmünje bir hüner gonca RDMÇ, k.9/28* beyti buna misaldir.

1559

→ **Ötre, zamme:** Hat sanatında harflerin üzerine adeta baş üzerinde duran bir gürz gibi durarak onların yuvarlaklaşmasını yani u, ü, o ve ö sesiyle okunmasını sağlayan bir işaret olup şairler bununla Bâkî'nin “Düşmanı kırma ve ülkeleri fethetmeye devamla ağır gürzü düşmanın başında zamme gibi”

mealindeki *Kesr-i 'adû vü feth-i memâlik 'ale'd-devâm / Gürz-i girânı kelle-i düşmende zam gibi BDSK, k.16/13* beytinde olduğu gibi “kesr” [= kesre, kırma] ve “feth” [= fetha, açma] gibi Arap harflerini okuma işaretlerine ihsaslarla türlü söz oyunları geliştirirler. krş. *Gürz-i girân-i şâh-i Ebü'l-feth ü zill-i Hak / Eksük degül-durur ser-i düşmende zamme-vâr YDMÇ, k.10/27.*

← **Sürahi:** Edebî metinlere zikri geçip türlü yorumlara konu edilen sürahiler ve özellikle şarap sürahileri günümüzdeki sürahi biçimlerinden oldukça farklı olup yakın bir geçmişe kadar hep aynı formda üretilen bu sürahiler, su kabağı biçiminde geliştirilmiş dar ve uzun boğazlarıyla “kul kul” sesi çıkartma özelliğine sahip ve görüntü olarak gürze çok benzeyen bir yapı arz etmekteydiler. Sürahilerin gam ordusunun hücumuna karşı bir silah olarak tasavvuru hâlinde Nev'î-zâde ‘Atâyî’nin *Sâki-nâme*’sinde geçen “Elburz dağı kadar gamlara artık yeter, yine sürahinin gürzüne bir el at” anlamındaki *Yeter gussanuy kûh-i Elburzine / Surâhîniñ el ur yine gürzine NASN, mes.984* beytinde olduğu gibi gürze benzetildikleri görülmektedir. Adanalı Sürûrî’nin gamı ejder gibi saldıran bir cine, sürahiye ise ona karşı kullanılan bir gürze benzettiği *Başın ejder gibi meclisde kaldurdıkça dîv-i gam / Surâhîniñ n' için gürz-i girânın meykeşân çekmez ASAB, g.63/11* beyti de buna bir diğer misaldir.

Başını açar: Savaş tasvirlerinde silahların birer kahraman gibi yorumlanması sadedinde gürzün de düşmandan korkusuzca başını açarak

savaşan bir kahramana benzetildiği görülür. Süheylî’nin *Ser-fırâz olmak dilerseñ âlem içre nîze-veş / Başın aç sehm-i kazâya gürz-i rûyîn-ten gibi SDEH, k.13/10* beyti böyledir. “Demir yürekli kılıç gibi soyunup çarkaya gir, düşmana tunç bedenli gürz gibi başı kabak olarak in” mealindeki şu beyit de Kazasker Kadîrî Efendi’nin meşhur kasideşindedir: *Çarhaya yaluy olup çak tîg-i âhendil gibi / Düşmene başı kaba in gürz-i Rûyîn-ten gibi AÇMŞ, vr.225a.*

Dağları, kaleleri parçalar: Süheylî’nin *Kal'a-i düşmene bir kerre tokınsa gürzi / Yıkılup yire berâ-ber ola burc ü bedeni SDEH, k.41/22* beytinde olduğu gibi gürzlerin ağır darbelerini vurgulamak

amacıyla şairler onları, dağ ve kalelere vurulduğu takdirde un ufak edecek güçte olarak tasvir ederler. krş. *Kamu rûyîn-ten idi girse cenge / Hamîr eylerdi gürz ursaydı senge HMVS, mes.870; Senden eksüklük dilerler etmegin arturmaga / Ş'ol bahâdurlar ki eyler gürz ile tağı hamîr MDM, k.11/19; Senüñ biñ laht gürzüñe döye mi Sâm ile Rüstem / Ki bir darbında sürme olup dökilür kûhsâr andan ADYA, k.67/27.*

Kemiği un eder: Tâci-zâde Ca'fer Çelebi’nin “Eğer senin gürzün düşmanın bedenine dokunacak olsa kemikleri un, her bir hücre de elek gözü gibi olur” manasında söylediği şu beytinde de gürzün darbesiyle un gibi ufalıp parçalanma ima edilmiş: *Ger tokına düşmene gürzüñ teninde üstühwân / Un oluban çeşm-i pervîzen ola her bir mesâm TCÇD, k.14/81.*

♪ **Elburz:** Bu dağın ihtişamlı görüntüsüyle İran şirinde müstesna yere sahip olduğu (bk. “Elburz”) malumdur. Şairler gerek “gürz” ve “Elburz” ibarelerinin birlikte kullanılması hâlinde oluşan âhenk gerekse gürzlerin böyle büyük dağları dahi parçalayacak güçte olduğunu vurgulama amacıyla bu iki ibareyi özellikle birlikte kullanmaya çalışırlar. Süheylî’nin “Gürzünü Elburz'a vuracak olsa o güçlü dağ saman çöpü gibi olur” anlamında *Elburza havâle kalsa gürzin / Kâh ola o kûh-i pürsalâbet SDEH, mus.7/10* dediği beyti buna misaldir. krş. *Eger Elburza gürzi irse nâ-gâh / Anuy darbyla kûh olurdu çün kâh ARHŞ, mes.1631; Ursaydı kaçan hücum idüp gürz / El arkası yirde dir idi Elburz VHDF, mes.1863.* Bu deyim hk. bk. “El arkası yerde”

GÜRZ-i GÂV-SER bk. “Gâv-ser”

GÜVERCİN bk. “Kebûter”

GÜVERCİN KANI bk. “Hûn-i kebûter”

GÜVERCİNCİ bk. “Kebûter-bâz”

GÜVERCİNLİK bk. “Kebûter-hâne”

1561

GÜVEY OTU (güvegü otu)

Mercanköşk adıyla da bilinen çalı türünde pembe, mor, beyaz çiçekleri ve güçlü kokusu olan bu bitkinin bazı türleri günümüzde aktarlarda kekik yerine satılmaktadır. Doğu Anadolu’da halen kurutulularak yemeklerde baharat olarak kullanılan bu bitki Ahmed-i Dâ’î’nin *Çeng-nâme*’sindeki bir tabiat tasvirinde *Güvegü otu kokar yazı yaban / Gelüncük göñlegi gök kaftanı kan ADÇN, mes.386* dediği gibi manzum metinlerde daha çok kokusu ve adındaki “güveyi” kelimesi sebebiyle devreye sokulur.

+ **Gelincik:** Edebî metinlerde “lâle” adıyla zikredilen çiçek bahçelerde ihtimamla yetiştirilen lâleden çok, eskilerin “lâle-i Nu'mân” yahut “lâle-i kûhî” [= dağ lalesi] dedikleri, baharın ilk aylarında çayırları saran ve bizim bugün “gelincik” adıyla bildiğimiz kır çiçeğidir. Tarih boyunca Türk gelinlikleri kırmızı renkte olduğundan gelinlik giymiş bir güzele benzetilen bu çiçek de “küçük gelin” anlamındaki bu isimle adlandırılmış. Nitekim Benli Hasan şu beytinde “gelincik” kelimesini tevriyeli kullanarak bu hususa işaret etmiştir: *Âhiyâ yârüñ 'arûs-i hüsnî şevkane bugün / Al vâlâyı gelincik-veş*

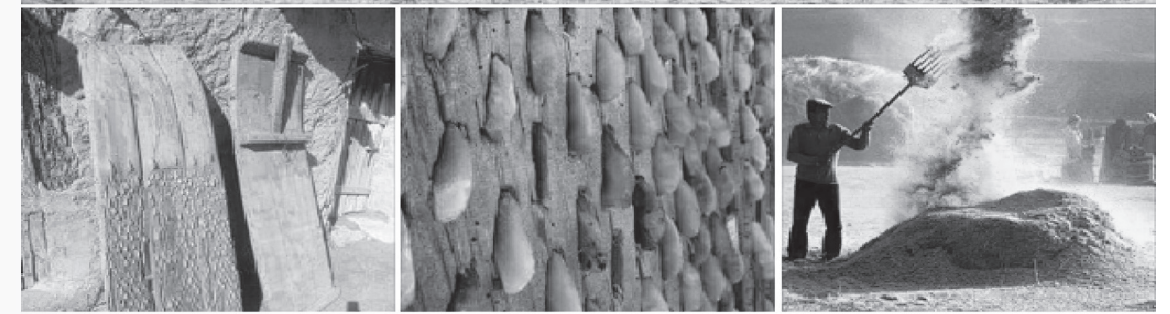
tutundı lâleler ADNS, g.36/5. Hüdâyî de ilkbaharı damada, çiy tanelerini ise gelin üzerine serpiyen mücevherlere benzeterek şöyle demiş: *Saçdı cevâhir üstüne dâmâd-i nev-bahâr / Bâga 'arûs-i lâle gelince ayak ayak HKMD, g.91/3.* Yetiştirilmesi son derece ihtimamlı şartlara bağlı bulunan “lâle”nin aksine gelincikler tabiatla kayalık ve taşlık arazilerde dahi yetişebilirler.

Gelincik ve güvey otu Hâşimî’nin *Mihr ü Vefâ*’sında *Güvegü otu oldu çünkü dâmâd / 'Arûs itdi gelincik çiçeğin bâd HMVS, mes.3749* dediği üzere isimlerindeki “gelin” ve “güvey” adlandırmaları sebebiyle birlikte kullanılır. Medhî’nin “bahâriyye”sinden alınan şu beytinde de iki çiçek öpüşüp kucaklaşan iki âşığa benzetilmiş: *Gelincik çiçeğin bâd-i sabâha turmayup her dem / Güvegü otına karşı öpüp hoş hoş kucar oldu MKTM, k.42/13.* Gelincik ve güvey otu ilgisini işleyen şu beyit de Halîmî’nindir: *Zeyn itdi gelincik yüzünü mâşta-i ebr / Ki eyler güvegü otına karşı cevelâm EHKC, k.2764/16.*

GÜZEL bk. “Sevgili”

GÜZEL HE bk. “Gözlüce hâ”

GÜZELLİK bk. “Hüsn”

1562

5. CİLT MADDE BAŞLIKLARI

- GABGAB** bk. "Çene"
GADDÂRE, 21
GADDÂRÎ, câm-i gaddârî, 23
GAFLET, 24
GÂİB ERENLERİ bk. "Gayb erenleri"
GALATA (Firengistân, Kâfiristân, Kalâtâ), 25
GALATAARAP CAMİİ (Câmi'-i Tavîl), 33
GALATA SURLARI (hısn-ı Kalata), 34
GALATA ŞARAP İSKELESİ, 35
GALEN bk. "Calinos"
GÂLİYE (gâliye-müşg), 35
GÂLİYE-DÂN, 38
GAM [esrar], 39
GAM (derd, elem, gussa, keder, küdüret), 41
GAM ÇEKMEK, 50
GAM-i DİYÂR bk. "Derd-i diyâr"
GAMGAM KILICI (sârın-i gamgam, tîg-i gamgam), 50
GAMGAMADÜŞMEK bk. "Hançere düşmek"
GAMZ ETMEK, gamz eylemek, 52
GAMZE (gemze, girişme, nigâh göz uci), 52
GAMZE [esrar], 61
GAMZE KILMAK, 61
GANC ü DELÂL bk. "Gunc ü delâl"
GARAZ SAHİPLERİ (ehl-i garaz), 61
GARİB bk. "Garip", "Gurebâ"
GARİB (beyt-i garîb, nazm-i garîb), 62
GARİBÜ ke'l-A'MÂ (el-garîbü ke'l-a'mâ), 62
GARİP (garîb), 63
GARİP ÖLÜSÜ, 63
GARİPLER AKŞAMI bk. "Şâm-i garîbân"
GÂŞİYE (zîn-püş), 64
GÂŞİYE-DÂR, 66
GÂV bk. "Öküüz"
GÂV-i ÂBÎ (su öküüzü), 69
GÂV-i 'ANBER (gâv-i bahrî, sevr), 70
GÂV-i BAHRÎ bk. "Gâv-i 'anber"
GÂV-i FELEK, Gâv-i gerdûn bk. "Sevr", "Sevr-i felek", "Süreyyâ"
GÂV-i MÛSÂ bk. "Musa"
GÂV-i ZEMİN (Gâv-i arz, Sevr-i zemîn), 71
GÂV-ÇEŞM bk. "Ayn-i bakar"
GAVE (Gâve, Kâve), 74
GÂVERS bk. "Darı"
GAVGÂ bk. "Kavga"
GAVS, kutup (kutbü'l-aktâb), 75
GÂV-SER (gürz-i gâv-ser), 79
GAVVÂS, 79
GAYB ASKERLERİ (cünd-i gayb), 83
GAYB ERENLER (gâib erenleri, ricâlullah, ricâl-i gayb), 84
GAYR, ağıyar (agyard, nâşi), 87
GAYRET, 89
GAYRET KUŞAĞI, himmet kuşağı, 91
GAYÛR-i BAGDÂDÎ, 92
GAZÂL-i FELEK, gazâle (âhû-yi felek, gazâle-i felek), 93
GAZÂL İZİ, âhû izi, 93
GÂZE bk. "Düzgün", "Gül-güne"
GAZEL (tarz-ı gazel), 94
GAZEL-i ÂB-DÂR, 103
GAZEL-i TER bk. "Gazel-i âb-dâr"
GAZELHAN bk. "Gazel", "Güyende"
GAZÎ (gâzî), 104
GAZİLER HELVASI, 105
GEBR bk. "Ateşperest"
GECE (ahşam, gice, leyl, şeb), 105
GECE BASKINI (dün basgunu, şeb-hûn, şebihûn), 109
GECE FENERSİZ GEZME bk. "Fenersiz sokağa çıkma"
GECE GÜNDÜZ BİR OLMAK, 111
GECE KÛLAHI (gicelik, gicelik kavuk, şeb-külâh), 112
GECE SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI, 118
GEÇENDE GEÇMEK, 118
GEÇENDEN GEÇMEK, 118
GEÇKİN, geçgin, 120
GEÇMEDEN KALMAK, 121
GEÇMEK bk. "Geçende geçmek"
GEÇMEK, 122
GEDÂ bk. "Abdal", "Derviş", "Dilenci"
GEDİK (gedük), 125
GEDİKLİ [askerlik], 126
GEJDÛM bk. "Akrep"
GEL OLMAK, 127
GELDİ GİTTİ TAHTASI (tahte-i âmed şüd), 127
GELE KILMAK, 127
GELİN ('arûs), 127
GELİNCİK bk. "Güvey otu", "Lale"
GELİNLİK, 136
GELMELİ OLMAK (gelmelü olmak), 137
GEM bk. "Dizgin"
GEMİ (fûlk, göke, keşti, sefine, zevrak), 137
GEMİCİLERİN FALAÇMASI, 140
GEMİYİ KÂĞITTA (keştîyi varakda), 140
GEN YAKA (geñ / giñ yaka), 141
GEN YÜRÜMEK (geñ / giñ yürüme), 143
GENC bk. "Define"
GENC-i BÂD-ÂVER (Genc-i Bâd-âverde, Genc-i Şâygân), 143
GENC-i DİVÂR, 145
GENC-i EFRÂSİYÂB (Dahme-i Efrâsîyâb), 146
GENC-i GÂV (Genc-i Bâr, Genc-i Gâvân / Gâvmiş), 146
GENC-i NİHÂN, 146
GENC-i REVÂN, 148
GENC-i ŞÂYGÂN, Genc-i Şâyegân, 148
GENCÛR bk. "Hazinedar"
GENDÛM bk. "Kendüm"
GENDÛM GÖSTERİP ARPA SATMAK bk. "Kendüm"
GENİNE KOYMAK (geñine / giñine ko-mak), 149
GER NE, ve ger ne/ni (er ne, ver ne), 149
GERÇEK, gerçek er (gerçek eren, keskin er), 150
GERÇEK ÂŞIK (âşık-i sâdık) bk. "Gerçek"
GERDAN, gerden bk. "Boyun"
GERDİŞ-i NEZZÂRE bk. "Top ayna"
GERDÛN bk. "Felek"
GERDÛNE (hanto/hinto, koçi), 152
GERDÛNE-KEŞÂN, 154
GERGEDAN (kergedan), 155
GERM OLMAK, 156
GERŞASB, 158
GERÛ, girü, 158
GERZEN, 160

GEVHER bk. “İksir”
GEVHER bk. “İnci”
GEVHER bk. “Mücevher”
GEVHER-FEŞÂN bk. “Mücevher saçma”
GEVHERÎ bk. “Cevheri”
GEY DÜŞMEK, *gey yaraşmak*, 160
GEYİK, 160
GEYİK BOYNUZU, 162
GEYİK DESTÂNI (Geyik efsânesi), 163
GEYSÛ bk. “Gisû”
GEZ [okçuluk], 164
GEZ AŞLAMAK bk. “Bakam”
GEZ GEZLEMEK, 166
GEZ TUTAĞI bk. “Ok tutağı”
GEZEENLER (heft ecrâm, seyârât, seb’â-i seyâre), 166
GEZEK, *gezek sohbeti*, 171
GEZLEMEK, *yay gezlemek*, 171
GEZLİK bk. “Gizlik”
GILMAN bk. “Huri ve gilman”
GINA (ginâ), 172
GIRBÂL bk. “Elek”
GIRBÂLDE RAKS bk. “Elekte at oynatma”
GİL bk. “Toprak”
GİL [pekmez toprağı], 173
GİL [hamam kili], 173
GİL TAHMİRİ bk. “Toprağın mayalanması”
GİRÂN-RİKÂB, 174
GIRDAP (gird-âb), 175
GIRD-BÂD (bâd-ı gird, tünd-bâd), 176
GİREV bk. “Rehin”
GİREV ETMEK (girev eylemek, rehne komak), 178
GİRİBÂN bk. “Yaka”
GİRİBÂN-ÇÂK bk. “Elbise yırtma”, “Yaka yırtma”
GİRİFTÂR bk. “Esir”
GİRİH bk. “Düğüm”
GİRİH [okçuluk] bk. “Girih bırakma”
GİRİH AÇMA, *girih çözmeye* (‘ukde açma), 178
GİRİH AÇMA [okçuluk] (ktüşâd-i şast/şest, ktüşâd-i ‘ukde), 179
GİRİH BAĞLAMA bk. “Girih açma”
GİRİH BAĞLAMA [okçuluk] bk. “Girih açma”
GİRİH BIRAKMA, *girih takma*, 180
GİRİH ÇÖZME [okçuluk], 180
GİRİH SALMA bk. “Girih bağlama”
GİRİH TAKMA bk. “Girih bırakma”
GİRİHTEN AKÇE DÜŞMEZ YAY, 181
GİRİŞME (keraşme, kirişme), 181
GİRÛ bk. “Gertü”
GİSÛ, *gîsuvân*, 182
GİV, 183
GİZLİ DİN TUTMAK, 183
GİZLİ HAZİNE bk. “Genc-i nihân”
GİZLİ MEKTUP, 184
GİZLİK, *kizlik*, 185
GİZLENBEÇ bk. “Cicoz oyunu”
GONCA bk. “Esrar”

GONCA (gonça, gonce), 186
GONCA-I HANDÂN bk. “Gül-i handân”
GÖBEĞİ DÜŞMEK, 194
GÖBEĞİ HOCAYA YAZDIRMAK, 194
GÖBEĞİ KESİLMEK, 194
GÖÇ DAVULU (kûs-i rihlet), 195
GÖÇ ZİLİ bk. “Derâ-yi rihlet”
GÖĞE BOYAMAK, *boyanmak*, 197
GÖĞE ÇIKARMAK, 197
GÖĞE EJDER ÇEKME bk. “Ejder çekme”
GÖĞERİP GEÇMEK, 197
GÖĞSÜN SİPER OLMASI, 198
GÖĞÜN SEKİZ KAT OLMASI bk. “Göğlerin sekiz kat olması”
GÖĞÛS bk. “Sine”
GÖĞÛS KAKMAK, 200
GÖĞÛS ve SİPER bk. “Göğsün siper olması”
GÖK bk. “Gökler”
GÖK bk. “Gömgök”
GÖK, *gökçe* (ezrak), 200
GÖK BAŞLI KÂFİR, 201
GÖK DELİ bk. “Gömgök”
GÖK DEMİR (gök demür), 202
GÖK DESTAR bk. “Destâr-i kebûd”
GÖK EYLEMEK, 202
GÖK GÜRÜLTÛSÛ (ra‘d), 202
GÖK KANDİL (kandil-i kebûd), 204
GÖK KAPILARI bk. “Feth-i bâb”
GÖK ORDULARI bk. “Gayb askerleri”
GÖK SEKİZ KAT OLMAK bk. “Göğlerin sekiz kat olması”
GÖKÇE BONCUK bk. “Gök, gökçe”, “Har-mühre”
GÖKE, *göge*, 205
GÖKKUŞAĞI (‘alâim-i semâ, kavs-i kuzeh), 206
GÖKLER (semâvât), 208
GÖKLERİN SEKİZ KAT OLMASI, 211
GÖKSU, 212
GÖKTEN UÇURMAK, 214
GÖKYÜZÛ, 216
GÖL OLMAK, 217
GÖLGE (sâye, zill), 218
GÖLGE HARÂMİSİ, 220
GÖLGELİK bk. “Sâyebân”
GÖLGESİ GÖKÇEK, 221
GÖMGÖK, 222
GÖMLEĞİ KARAYA BOYAMAK bk. “Karaya boyanmak”
GÖMLEĞİ RENKLİ, 224
GÖMLEK [âşîğın] (gönlek, kamîs, pîrahen, pîrehen), 224
GÖMLEK [sevğilinin] (gönlek, kamîs, pîrahen, pîrehen), 226
GÖMLEK [fener gömleği] bk. “Fanus”
GÖMLEK GİYDİRMEK (câme geydirmek), 228
GÖMLEK KOKUSU bk. “Büy-i pîrahen”
GÖMLEK VERME (câme/nemed veme), 229

GÖMLEK YAKMA (hırka yakma, pîrahen yakma, şükranê), 229
GÖMLEK YIRTMA bk. “Elbise yırtma”, “Yaka yırtma”
GÖMLEKSİZ BIRAKMAK (pîrahenüstüz komak), 230
GÖMLEKSİZ KUCAKLAMAK (pîrahenüstüz kuçmak), 231
GÖN YÜRÜTMEK, 233
GÖNCÛK (gönçük), 233
GÖNDER bk. “Mızrak”
GÖNDERİ ÇIKMAK, *gönderi gitmek*, 234
GÖNDERİ GİTMEK bk. “Gönderi çıkarmak”
GÖNLÜ AKMAK, 234
GÖNLÜ ELEALMAK (dili ele getirmek), 235
GÖNLÜ KALMAK, 236
GÖNÛL [âşîğın] (cân, cenân, ciger, dil, gönül, hâtır, kalb, sadr, sine), 236
GÖNÛL [sevğilinin] (dil, gönül, hâtır, kalb, sine, zamîr), 252
GÖNÛL [şairin] bk. “Şair”
GÖNÛL AKMASI bk. “Gönlü akmak”
GÖNÛL ALMAK (dil almak, gönül yapmak), 254
GÖNÛL ATEŞİ (âteş-i dil), 254
GÖNÛL BAĞLAMA bk. “Dil bağlama”
GÖNÛL EHLİ (ehl-i dil, sâhib-dil), 256
GÖNÛL GÖZÛ (‘ayn-i dil, dîde-i cân, dîde-i dil), 259
GÖNÛL HANESİ (dil hanesi, hâne-i dil), 259
GÖNÛL HIRSIZI (düzd-i dil), 260
GÖNÛL KALSIN YOL KALMASIN, 261
GÖNÛL MECLİSİ bk. “Bezm-i cân”
GÖNÛL PENCERESİ bk. “Gönül gözü”
GÖNÛL YAPMAK bk. “Gönül almak”
GÖNÛL YAZMAK, 261
GÖNÛLDEN GEÇMEK, 262
GÖNÛLLER ALÇAKTA, 262
GÖNÛLLÛ bk. “Deli, deliler”
GÖNÛLLÛ YAZILMAK, 263
GÖRME, *bakma* (basar, nazar, nigâh), 263
GÖRMEK, 265
GÖRÜNMEK, 265
GÖSGÖTÜRÛ (gösgöttüri), 265
GÖSTERİLER, 265
GÖTÜRMEK, 266
GÖZ [âşîğın] (‘ayn, çeşm, dîde), 266
GÖZ [sevğilinin] (‘ayn, çeşm, dîde), 275
GÖZ [mimarî], 284
GÖZ AĞ OLMAK (göze ağ inme, göze ak düşme, göz ağarma, göz sepid olma), 285
GÖZ AĞARMAK bk. “Göz ağ olmak”
GÖZ BAĞI bk. “Çeşm-bend”
GÖZ BAĞLAMA, *göz bağlanması*, 287
GÖZ BEBEĞİ (însân, hadeke, merdüm, merdümek, mukle), 288
GÖZ BONCUĞU bk. “Nazar boncuğı”
GÖZ ÇEMBERİ (çeşm-bend), 291
GÖZ DEĞMESİ bk. “Nazar”

GÖZ DİKENİ, 291
GÖZ DİKMEK, 292
GÖZ GÖRMEDEKULAKÂŞIKOLUR, 295
GÖZ GÖZ OLMAK, 296
GÖZ HALKASI (halka-i çeşm, halka-i dîde), 298
GÖZ KABAĞI (kabag-i çeşm), 300
GÖZ KAPAĞI (cefn, kabak, perde-i çeşm), 302
GÖZ KARARMAK, 305
GÖZ KARARTMAK, 305
GÖZ NURU (nür-i ‘ayn, nür-i basar, nür-i çeşm, nür-i ‘ayn, nür-i nigâh), 306
GÖZ ŞİŞESİ bk. “Kum saati”
GÖZ TERAZİDİR (göz terâzîdur), 308
GÖZ TOPRAK DOLMAK bk. “Göze toprak dolmak”
GÖZ UCU (göz uci, küşe-i çeşm, nîm lahze, nîm-nigâh), 309
GÖZUCUYLA SELAM (uzaktan merhabâ), 310
GÖZ YAŞI bk. “Gözyaşı”
GÖZ YILDIZ SAYMAK bk. “Yıldız saymak”
GÖZCÛ (dîde-bân, nâşi, nîgeh-bân), 310
GÖZDE KIL BİTMEK, 312
GÖZDEN BIRAKMAK, 313
GÖZDEN ÇIKMAK, 313
GÖZDEN KISKANMAK (nazardan gûnilemek), 314
GÖZDEN SÜRME ÇEKMEK bk. “Sürmeyi gözden çekmek”
GÖZE AK DÜŞMESİ bk. “Göz ağ olmak”
GÖZE ALMAMAK, 315
GÖZE AYAK BASMAK bk. “Ayağı göze basma”
GÖZE CİLÂ VERME, 315
GÖZE ÇEMBER BAĞLAMA bk. “Göz çemberi”
GÖZE DÜŞMEK bk. “Oda köze düşmek”
GÖZE GELMEK bk. “Gözüne gelmek”, “Şarap göze gelmek”
GÖZE GÖRÜNECEK OLMAK, 316
GÖZE GÖSTERMEMEK, 317
GÖZE GÖZ, 318
GÖZE KARA SU İNMEK, 319
GÖZE KORUK VERMEK (göze koruk sızdurmak / sızurmak), 320
GÖZE PAMUK YAPIŞTIRMA, 321
GÖZE PARMAK KOYMAK (ber-çeşm), 321
GÖZE SU İNMEK bk. “Göze kara su inmek”
GÖZE TOPRAK DOLMAK, 322
GÖZE TOZ URMAK, 322
GÖZLÜCE HÂ, 323
GÖZLÜK (‘aynek, gözlik), 323
GÖZÛ AÇIKLAR (gözi açuklar, ulû‘-ebsâr), 325
GÖZÛ AĞ OLMA bk. “Göz ağ olmak”
GÖZÛ ARKADA OLMA (gözü ardında olma), 326
GÖZÛ BAĞLI (gözi baglu), 327
GÖZÛ BAĞLI AVCI KUŞ bk. “Gözü bağı”
GÖZÛ BAĞLI DOĞAN bk. “Gözü bağı”

GÖZÛ BAĞLI MİSAFİR (gözi baglu müsâfir), 328
GÖZÛ ÜSTÜNDE KAŞI OLMA, 329
GÖZÛ YILDIZ SAYMAK bk. “Yıldız saymak”
GÖZÜN TOPRAKLA DOLMASI bk. “Göze toprak dolmak”
GÖZÜNE GELMEK, *gözüne gelmemek*, 330
GÖZYAŞI (eşk, sirişk), 331
GUBAR [esrar] (gubâr-i gam), 344
GUBÂR bk. “Toprak”
GUBAR OLMAK bk. “Hâk olmak”
GUBÂRDAN SAKINMAK, 345
GUBÂRÎ [yazı] (hatt-ı gubâr, gubârî), 347
GÛDERZ (Gevderz), 348
GÛL, *gûl-i beyâbân*, 348
GULÂLE bk. “Külâle”
GULÂM, 349
GULÂM-PÂRE bk. “Kulampara”
GULÛLE, 352
GUNC ü DELÂL (ganc ü delâl, gunc ü dilâl), 352
GÛNE-I SÛFÂR bk. “Sûfâr”
GURÂB bk. “Karga”
GURÂBÜ’L-BEYN (gurâb-i beyn), 353
GURBET, 353
GUREBÂ, 355
GURRE, 356
GURRE-I İYD, 358
GURUR (gurrelenme, gurûr, nahvet), 358
GUSSA bk. “Gam”
GUŞ bk. “Kulak”
GUŞ-I MÂHÎ (guş-i semek), 359
GÛŞ-I SEMEK bk. “Deniz kulağı”, “Gûş-i mâhî”
GÛŞE EYLEMEK, *küşe eylemek*, 361
GÛŞ-MÂL bk. “Kulak burma”
GÛY bk. “Çevgân topu”
GÛY-I ÇEVGÂN bk. “Çevgân topu”
GÛY ü ÇEVGÂN bk. “Çevgân”
GÛY-I MİCMER bk. “Micmer”
GÛYENDE, *hânende* (h‘ânende), 361
GÛFT ü GÛ, *kıyl ü kâl* (guft u gûy), 363
GÛHER bk. “İksir”
GÛL, 364
GÛL (ahger, kıvılcum), 378
GÛL [tezhip], 378
GÛL [binicilik], 379
GÛL [tarikat], 379
GÛL-I BÂDÂM bk. “Badem çiçeği”
GÛL BAHÇESİ bk. “Gülşen”
GÛL BAYRAMI bk. “Gül donanması”
GÛL BENEK bk. “Gülbenek”
GÛL-be-ÇEŞM, 380
GÛL DALL, *gül fidanı* (nahl-i gül, nihâl-i gül), 381
GÛL DEVRİ (devr-i gül, fasl-i gül, vakt-i gül), 381
GÛL DİKEN, 383
GÛL DİKMEK, 383

GÛL DONANMASI, 384
GÛL DÖSEME bk. “Gül serme”
GÛL-I HANDÂN (gonçe-i handân), 386
GÛL HARMANI (hırmen-i gül), 386
GÛL-I NİL bk. “Nîlüfer”
GÛL-I NİLÛFER bk. “Nîlüfer”
GÛL-I RA‘NÂ (verd-i ra‘nâ), 387
GÛL SAÇMA, *gül saçılması* (gül-efşân, gül-rîzî), 389
GÛL SERME, *yola gül serme*, 391
GÛL SUNMA bk. “Çiçek sunma”
GÛL-I SÛRÎ, 392
GÛL SUYU (âb-i gül, cülâb, cüllâb, gül-âb, mâ-i verd), 393
GÛL-be-ŞEKER bk. “Gülbeşeker”
GÛL YAPIŞTIRMA bk. “Duvara gül yapıştırma”
GÛL YAPRAĞI (berg-i gül), 399
GÛL YASTIK, *gül yatak* (bâlin-i gül, bister-i gül), 400
GÛL-I ZER-KÂR bk. “Gül-mih”
GÛL-I ZER-MÎH bk. “Gül-mih”
GÛL-ÂB bk. “Gül suyu”
GÛLABDAN (Gül-âb-dân), 402
GÛLABÎ ELMA (sib-i gül-âbi), 403
GÛLÂC bk. “Güllaç”
GÛLÂLE (gulâle, külâle, müca‘ad), 404
GÛL-BÂLİN bk. “Gül yastığı”
GÛL-BÂNG bk. “Gülbang”
GÛLBANG (gül-bâng, gül-beng), 405
GÛL-BÂNG-I KUDÛM, 410
GÛL-BÂNG-I TAHSİN, 411
GÛLBANG URMAK, 411
GÛLBE-I AHZÂN bk. “Beyt-i ahzân”
GÛLBENEK (benek zerrîn, gül bejegi, gülbengi), 411
GÛLBENGÎ KUMAŞ bk. “Gülbenek”
GÛLBEŞEKER (gül-kand, gül-şeker, gül-be-şeker), 411
GÛL-DESTE (deste-i gül), 413
GÛL-DESTE bk. “Minare”
GÛL-EFSÛN, *mey-i gül-efsûn*, 417
GÛL-EFŞÂN, *gül-feşân*, *gül-rîz*, 420
GÛL-FEŞÂN bk. “Gül-efşân”
GÛL-GEŞT bk. “Gül devri”, “Seyr”
GÛLGÛN (gül-gûn), 424
GÛL-GÛN, *gül-gûn kabâ* [çiçek adı], 426
GÛL-GÛN KABÂ (gül-gûnî kabâ, câme-i gül-reng), 426
GÛL-GÛNE, 431
GÛLGÛLÎ, 433
GÛLİSTAN [bahçe] bk. “Gülşen”
GÛLİSTAN [kitap] (Gülîstân, Gül-sitân), 433
GÛLİSTÂNÎ bk. “Güllü dîbâ”
GÛLLAÇ (güllâc, güllâç, güllâc), 434
GÛLLE bk. “Zincirli gülle”
GÛLLEP, *güllap* (kullâb) [mimarî], 437
GÛLLÛ DİBA (altunlu / çiçekli dîbâ, çiçekli Hitâyî, gülîstânî, gülîstânî dîbâ), 438

GÜLMİH (gül-i zer-kâr, gül-i zer-mîh, gül-mîh), 440
GÜLNAR (gül-nâr) [nar çiçeği], 443
GÜLNAR (gül-nâr) [kiraz], 445
GÜL-NÂRÎ, 447
GÜL-RÎZ [fiil], 447
GÜL-RÎZ [isim], 448
GÜL-RÎZ [kumaş], 449
GÜL-RÎZ OLMA bk. "Gül saçma"
GÜL-ŞEKER bk. "Gülbeşeker"
GÜLŞEN (gülîstân, gül-şen, gül-zâr), 449
GÜLŞENÎ, **Gülşenîler**, 452
GÜLŞENÎ TACI (tâc-i Gülşenî), 454
GÜL-ZÂR bk. "Gülşen"
GÜMÜŞ (gümiş, nukre, sîm), 455
GÜMÜŞ ENDAZE, 460
GÜMÜŞ HALKALI (Gümiş Halkali), 460
GÜMÜŞ PEYMÂNE (gümiş peymâne), 460
GÜMÜŞ SAKASI (gümiş sakkâsi), 460
GÜMÜŞ SERVÎ (güümüşi serv, serv-i sîm-endâm), 461

GÜMÜŞ TAHTA-BEND bk. "Tahta-bend"
GÜMÜŞÜ TAŞA VURMAK, 463
GÜN bk. "Güneş"
GÜN DEVRİLMEK, 464
GÜN DÖNMEŞİ, 464
GÜN HESABI (gün hisâbî, şemsi hisâb), 464
GÜN GECELİDİR, 465
GÜN YÜRÜTMEK bk. "Gön yürütmek"
GÜNAHINI İSTEMEK, 466
GÜNBED-i DEVVÂR, **künbed-i devvâr**, 466
GÜNBED-i HADRÂ, **künbed-i hadrâ** (kubbe-i nilî, günbed-i nilüferî), 468
GÜNBED-i TÂC (künbed-i tâc, tâc-i günbed), 470
GÜNEŞ (âfitâb, mihr, şems), 471
GÜNEŞ BAŞA DOĞMAK bk. "Başa gün doğmak"
GÜNEŞ IŞIKLARI (şu'â-i âfitâb, huyütü's-şems), 491
GÜNEŞ SAATİ (şemsiyye), 493
GÜNEŞ TUTULMASI (husûf, kûsûf), 494
GÜNEŞE BAKMAK, 495

GÜNEŞİN BATIDAN DOĞMASI, 496
GÜNLÜK bk. "Çadır gölgesi", "Sâyebân", "Şemsiye"
GÜNLÜK (günlük), 497
GÜRÂZ bk. "Domuz"
GÜRBE-i ZÂHÎD, **gürbe-i 'âbid**, 498
GÜRBE-BÎD bk. "Müşk-bîd"
GÜREŞ (güleş, güştî, küştî), 498
GÜREŞÇİ TEKKESİ, 501
GÜRG bk. "Kurt"
GÜRG-i BÂRÂN-DÎDE (gürg-i bârân-zede), 502
GÜRZ [silah] (bozdoğan, şeş-per, topuz), 503
GÜRZ-i GÂV-SER bk. "Gâv-ser"
GÜVERCİN bk. "Kebüter"
GÜVERCİN KANI bk. "Hün-i kebüter"
GÜVERCİNCİ bk. "Kebüter-bâz"
GÜVERCİNLİK bk. "Kebüter-hâne"
GÜVEY OTU (güvegü otu), 507
GÜZEL bk. "Sevgili"
GÜZEL HE bk. "Gözlüce hâ"
GÜZELLİK bk. "Hüsn"

Bu kitap günümüz insanının Fuzûlî, Bâkî, Nedîm gibi şairlerin eserlerini kolayca okuyup anlayabilmesi amacıyla hazırlandı. Bu şiiri vücuda getiren 650 civarında dîvân ve mesnevînin yaklaşık 2.000.000 beyti taranıp eski edebiyatın nirengi noktaları madde başları haline getirilerek zengin örneklerle izah edildi. *Osmanlı Şiiri Kılavuzu*'ndaki madde başlıkları, bugün yanlış bir adlandırmayla daha çok "Divan Şiiri" diye bilinen edebiyatın temel kavramlarını örnekleriyle açıklıyor. Kılavuzu kullananların ellerine aldıkları eski bir şiir metnini, önemli ölçüde çözüp tadına varabileceği inancındayız.

Eski şiir, aradaki engeller kaldırıldığında gerçekten okuması ve yorumlaması son derece zevkli bir meşgaledir. Bu şiirin her beyti, bize yüzyıllar öncesinden gönderilmiş birer bilmece gibidir. Bunları çözmek, insanda heyecan ve bir yenisini daha çözüp anlama isteği uyandırır.

Bundan 300-500 sene önce yaşamış bir söz ustasının zihninin kıvrımlarından kopan ince bir nüktü 21. yüzyılda yeniden keşfedip zevkine varabilmek, bambaşka bir heyecan konusudur. Milletimizin *Osmanlı Şiiri Kılavuzu* sayesinde tarih ve kültürüyle daha güçlü bağlar kurabileceğine inanıyoruz.

OSMANLI ŞİİRİ KILAVUZU

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

TAKIM ISBN 978-605-4635-71-9

9 786257 471497